

17/LV

WP251rev.01

**Pamatnostādnes par automatizētu individuālu lēmumu pieņemšanu un profilēšanu
Regulas 2016/679 nolūkiem**

Pieņemtas 2017. gada 3. oktobrī

Pēdējo reizi pārskatītas un pieņemtas 2018. gada 6. februārī

Šī darba grupa izveidota saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 29. pantu. Tā ir neatkarīga Eiropas padomdevēja struktūra datu aizsardzības un privātuma jautājumos. Tās uzdevumi aprakstīti Direktīvas 95/46/EK 30. pantā un Direktīvas 2002/58/EK 15. pantā.

Sekretariāta pakalpojumus nodrošina Eiropas Komisijas Tiesiskuma, brīvības un drošības ģenerāldirektorāta C direktorāts (Pamattiesības un Savienības pilsonība), B-1049, Brisele, Beļģija, birojs nr. MO-59 02/013.

Tīmekļa vietne: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection_lv

**DARBA GRUPA PERSONU AIZSARDZĪBAI ATTIECĪBĀ UZ
PERSONAS DATU APSTRĀDI,**

kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK,

ņemot vērā minētās direktīvas 29. un 30. pantu,

ņemot vērā darba grupas reglamentu,

IR PIENĒMUSI ŠĪS PAMATNOSTĀDNES.

SATURS

I.	IEVADS	5
II.	DEFINĪCIJAS	6
A.	PROFILĒŠANA.....	6
B.	AUTOMATIZĒTA LĒMUMU PIENĒMŠANA	8
C.	KĀ VĒLĒTI TIEK APSKATĪTI ŠIE JĒDZIENI.....	8
III.	VISPĀRĒJIE PROFILĒŠANAS UN AUTOMATIZĒTAS LĒMUMU PIENĒMŠANAS NOTEIKUMI	9
A.	DATU AIZSARDZĪBAS PRINCIPI	9
1.	<i>Regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkts — likumības, godprātības un pārredzamības principi</i>	9
2.	<i>Regulas 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts — turpmāka apstrāde un nolūka ierobežojums</i>	11
3.	<i>5. panta 1. punkta c) apakšpunkts — datu minimizācija</i>	11
4.	<i>Regulas 5. panta 1. punkta d) apakšpunkts — precizitāte</i>	12
5.	<i>Regulas 5. panta 1. punkta e) apakšpunkts — glabāšanas ierobežojums</i>	12
B.	LIKUMĪGS APSTRĀDES PAMATS	13
1.	<i>Regulas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts — piekrišana apstrādei</i>	13
2.	<i>Regulas 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga līguma izpildei</i>	13
3.	<i>Regulas 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga, lai izpildītu juridisku pienākumu</i>	14
4.	<i>Regulas 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga, lai aizsargātu vitālās intereses</i> ..	14
5.	<i>Regulas 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot oficiālās pilnvaras</i>	14
6.	<i>Regulas 6. panta 1. punkta f) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga pārziņa vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai</i>	15
C.	REGULAS 9. PANTS —ĪPAŠĀS DATU KATEGORIJAS.....	15
D.	DATU SUBJEKTA TIESĪBAS.....	16
1.	<i>Regulas 13. un 14. pants — tiesības tikt informētam</i>	17
2.	<i>Regulas 15. pants — piekļuves tiesības</i>	17
3.	<i>Regulas 16. pants — tiesības labot, 17. pants — tiesības uz dzēšanu un 18. pants — tiesības ierobežot apstrādi</i>	18
4.	<i>Regulas 21. pants — tiesības iebilst</i>	19
IV.	KONKRĒTI NOTEIKUMI TIKAI PAR 22. PANTĀ DEFINĒTO TIKAI AUTOMATIZĒTO LĒMUMU PIENĒMŠANU 20	
A.	“TIKAI UZ AUTOMATIZĒTU APSTRĀDI BALSTĪTĀS PIENĒMĒTAS LĒMUMS”	21
B.	“TIESISKAS SEKAS” VAI “LĪDZĪGA VEIDA IEVĒROJAMA IETEKME”	21
C.	AIZLIEGUMA IZNĒMUMI	23
1.	<i>Līguma izpilde</i>	23

2.	<i>Atļauts saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem .....</i>	24
3.	<i>Skaidra piekrišana .....</i>	24
D.	ĪPAŠĀS PERSONAS DATU KATEGORIJAS — 22. PANTA 4. PUNKTS.....	25
E.	DATU SUBJEKTA TIESĪBAS.....	25
1.	<i>Regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts un 14. panta 2. punkta g) apakšpunkts — tiesības tikt informētam.....</i>	25
2.	<i>Regulas 15. panta 1. punkta h) apakšpunkts — piekļuves tiesības .....</i>	27
F.	ATBILSTOŠU AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU PIENĒMŠANA	28
V.	BĒRNI UN PROFILĒŠANA	29
VI.	DATU AIZSARDZĪBAS IETEKMES NOVĒRTĒJUMI (DAIN) UN DATU AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTS (DAS)	30
1.	PIELIKUMS — LABAS PRAKSES IETEIKUMI	31
2.	PIELIKUMS — GALVENIE VDAR NOTEIKUMI	34
	GALVENIE VDAR NOTEIKUMI, KAS ATTIECAS UZ VISPĀRĒJU PROFILĒŠANU UN AUTOMATIZĒTU LĒMUMU PIENĒMŠANU.....	34
	GALVENIE VDAR NOTEIKUMI, KURUS MINĒTA 22. PANTĀ DEFINĒTĀ AUTOMATIZĒTĀ LĒMUMU PIENĒMŠANA	35
3.	PIELIKUMS — PAPILDU LITERATŪRA	37

I. Ievads

Vispārīgā datu aizsardzības regula (VDAR) konkrēti pievēršas profilēšanai un automatizētai individuālu lēmumu pieņemšanai, tostarp profilēšanai¹.

Profilēšana un automatizēta lēmumu pieņemšana arvien vairāk tiek izmantota privātajā un publiskajā sektorā. Bankas un finanses, veselības aprūpe, nodokļi, apdrošināšana, tirgvedība un reklāma ir tikai daži piemēri jomām, kurās profilēšana tiek veikta regulāri nolūkā palīdzēt pieņemt lēmumus.

Tehnoloģiju attīstība un lielu datu analīzes, mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās spējas ir ļāvušas izveidot profilus un pieņemt automatizētus lēmumus, kas var būtiski ietekmēt personu tiesības un brīvības.

Personas datu plaša pieejamība internetā un no lietu interneta (*IoT*) ierīcēm, kā arī iespēja atrast korelācijas un radīt saiknes var ļaut noteikt, analizēt un prognozēt personas personības vai uzvedības aspektus, intereses un paradumus.

Profilēšana un automatizēta lēmumu pieņemšana var būt noderīga fiziskām personām un organizācijām, sniedzot tādus priekšrocības kā:

- lielāka efektivitāte un
- resursu ietaupīšana.

Šiem procesiem ir plašs komerciālais pielietojums, piemēram, tos var izmantot, lai labāk segmentētu tirgus un pielāgotu pakalpojumus un produktus individuālām vajadzībām. Medicīnas, izglītības, veselības aprūpes un transporta nozares var būt ieguvējas no šiem procesiem.

Tomēr profilēšana un automatizēta lēmumu pieņemšana var radīt būtisku risku personu tiesībām un brīvībām, kurām nepieciešami atbilstoši aizsardzības pasākumi.

Šie procesi var būt nepārskatāmi. Personas, iespējams, nezina, ka tiek veikta viņu profilēšana, vai arī nesaprot, ko tā sevī ietver.

Profilēšana var turpināt nostiprināt esošos stereotipus un sociālo segregāciju. Tā var arī "iesprostot" personu konkrētā kategorijā un ierobežot viņu iespējas līdz attiecīgās kategorijas ieteiktajām izvēlnēm.

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK. Uz profilēšanu un automatizētu individuālu lēmumu pieņemšanu attiecas arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti. Kaut arī šajās pamatnostādņēs galvenā uzmanība ir pievērsta profilēšanai un automatizētai individuālu lēmumu pieņemšanai saskaņā ar VDAR, pamatnostādnes attiecas arī uz divām tēmām Direktīvā 2016/680, ņemot vērā to līdzīgos noteikumus. Šajā pamatnostādņēs nav iekļauta profilēšanas un automatizētas individuālu lēmumu pieņemšanas specifisko iezīmju analīze saskaņā ar Direktīvu 2016/680, jo šajā sakarā norādījumi ir sniegti atzinumā WP258 "Atzinums par dažiem svarīgākajiem jautājumiem saistībā ar Tiesību piemērošanas direktīvu (ES 2016/680)", ko 29. panta Datu aizsardzības darba grupa pieņēma 2017. gada 29. novembrī. Šis atzinums attiecas uz automatizētu individuālu lēmumu pieņemšanu un profilēšanu saistībā ar datu apstrādi tiesībaizsardzības jomā 11.-14. lappusē un ir pieejams vietnē: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=610178

Tādējādi var tikt apdraudēta tās iespēja izvēlēties, piemēram, noteiktus produktus vai pakalpojumus, tādus kā grāmatas, mūziku vai jaunumu plūsmas. Dažkārt profilēšanas rezultātā var tikt izteiktas neprecīzas prognozes. Citos gadījumos profilēšanas rezultātā var tikt atteikta pakalpojumu sniegšana un preču iegāde vai radīta nepamatota diskriminācija.

VDAR ievieš jaunus noteikumus attiecībā uz profilēšanas un automatizētas lēmumu pieņemšanas radītiem riskiem, jo īpaši, bet ne tikai, uz privātumu. Šo pamatnostādņu mērķis ir precizēt šos noteikumus.

Šajā dokumentā aptvertas šādas tēmas:

- profilēšanas un automatizētas lēmumu pieņemšanas definīcijas un VDAR pieeja tām kopumā — [II nodaļa](#)
- vispārējie profilēšanas un automatizētas lēmumu pieņemšanas noteikumi — [III nodaļa](#)
- konkrēti noteikumi tikai par 22. pantā definēto tikai automatizētu lēmumu pieņemšanu — [IV nodaļa](#)
- bērni un profilēšana — [V nodaļa](#)
- datu aizsardzības ietekmes novērtējums un datu aizsardzības speciālisti — [VI nodaļa](#)

Pielikumos sniegti paraugprakses ieteikumi, pamatojoties uz ES dalībvalstīs gūto pieredzi.

29. panta Datu aizsardzības darba grupa (DG29) uzraudzīs šo pamatnostādņu īstenošanu un attiecīgā gadījumā var tās papildināt ar papildu informāciju.

II. Definīcijas

VDAR ievieš noteikumus, lai nodrošinātu, ka profilēšana un automatizēta individuālu lēmumu pieņemšana (neatkarīgi no tā, vai tā ietver sevī profilēšanu) netiek izmantota veidā, kas nepamatoti ietekmē personas tiesības, piemēram:

- konkrētas pārredzamības un godprātības prasības;
- lielākas pārskatbildības pienākums;
- precizētus apstrādes juridiskos pamatus;
- personu tiesības iebilst pret profilēšanu un konkrētu pret profilēšanu tirgvedības nolūkos un
- nepieciešamība veikt datu aizsardzības ietekmes novērtējumu konkrētu apstākļu iestāšanās gadījumā.

VDAR nekoncentrējas tikai uz lēmumiem, kas pieņemti automatizētas apstrādes vai profilēšanas rezultātā. Tas attiecas uz datu vākšanu profilu izveides rezultātā, kā arī šo profilu piemērošanu personām.

A. Profilēšana

VDAR 4. panta 4. punktā profilēšana ir definēta šādi:

jebkura veida automatizēta personas datu apstrāde, kas izpaužas kā personas datu izmantošana nolūkā izvērtēt konkrētus ar fizisku personu saistītus personiskus aspektus, jo īpaši analizēt vai prognozēt aspektus saistībā ar minētās fiziskās personas sniegumu darbā, ekonomisko situāciju, veselību, personīgām vēlmēm, interesēm, uzticamību, uzvedību, atrašanās vietu vai pārvietošanos;

Profilēšana sastāv no trim elementiem:

- apstrādes formai ir jābūt *automatizētai*;
- apstrāde veicama *ar personas datiem* un
- profilēšanas mērķim jābūt fiziskas personas *personisko aspektu izvērtēšana*.

Regulas 4. panta 4. punkts attiecas uz “jebkura veida automatizētu apstrādi”, nevis “tikai” automatizētu apstrādi (uz ko atsaucas 22. pantā). Profilēšanai jāietver jebkāda veida automatizēta apstrāde, lai gan cilvēka iesaiste ne vienmēr nozīmē šīs darbības esību ārpus definīcijas.

Profilēšanas procedūra var ietvert virkni statistisku slēdzienu. To bieži izmanto, lai izteiktu prognozes par personām, izmantojot datus no dažādiem avotiem nolūkā izdarīt kaut kādus secinājumus par personu, pamatojoties uz citu personu, kuras šķiet statistiski līdzīgas, īpašībām.

VDAR noteikts, ka profilēšana ir automatizēta personas datu apstrāde nolūkā izvērtēt personiskos aspektus, jo īpaši, lai analizētu *vai* sagatavotu prognozes par personām. Vārda "izvērtēt" lietošana liecina, ka profilēšana ietver kāda veida vērtējumu vai spriedumu par kādu personu.

Vienkārša personu klasifikācija, pamatojoties uz zināmām pazīmēm, piemēram, to vecumu, dzimumu un garumu, ne vienmēr noved pie profilēšanas. Tas būs atkarīgs no klasifikācijas nolūka. Piemēram, uzņēmums var statistikas nolūkos vēlēties klasificēt savus klientus pēc to vecuma vai dzimuma un iegūt apkopotu pārskatu par saviem klientiem, neveicot nekādas prognozes vai neizdarot secinājumus par kādu personu. Šajā gadījumā mērķis nav atsevišķu pazīmju novērtējums, un tādēļ tā nav profilēšana.

VDAR profilēšanas definīciju ir ietekmējusies no Eiropas Padomes Ieteikumā CM/Rec (2010)13² (Ieteikums) sniegtās definīcijas, bet definīcijas nav identiskas, jo Ieteikumā ir *izslēgta* apstrāde, kas netver secinājumus. Tomēr ieteikumā sniegts noderīgs paskaidrojums, ka profilēšana var ietvert trīs atšķirīgus posmus:

- datu vākšana;
- automatizēta analīze nolūkā identificēt korelācijas;
- korelācijas piemērošana personai, lai noteiktu esošās vai turpmākās uzvedības pazīmes.

Pārziņiem, kuri veic profilēšanu, vajadzēs nodrošināt, lai tie atbilstu VDAR prasībām attiecībā uz visiem iepriekš minētajiem posmiem.

Vispārīgi runājot, profilēšana nozīmē informācijas vākšanu par personu (vai personu grupu) un to pazīmju vai uzvedības modeļu izvērtēšanu, lai personas vai grupas ievietotu noteiktā kategorijā vai grupā, jo īpaši, lai analizētu un/vai prognozētu, piemēram, viņu:

- spēju izpildīt uzdevumu;
- intereses vai
- paredzamo uzvedību.

---

² Eiropas Padome. Personu aizsardzība attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi profilēšanas kontekstā. Ieteikums CM/Rec(2010)13 un paskaidrojuma raksts. Eiropas Padome, 2010. gada 23. novembris. [https://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/cdcj/CDCJ%20Recommendations/CMRec\(2010\)13E_Profiling.pdf](https://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/cdcj/CDCJ%20Recommendations/CMRec(2010)13E_Profiling.pdf). Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

Piemērs

Datu starpnieks savāc datus no dažādiem publiskiem un privātiem avotiem savu klientu uzdevumā vai saviem nolūkiem. Datu starpnieks apkopo datus, lai izveidotu personu profilus un sakārtotu tos segmentos. Viņš pārdod šo informāciju uzņēmumiem, kuri vēlas uzlabot savu preču un pakalpojumu mērķtiecīgu piedāvāšanu. Datu starpnieks veic profilēšanu, ievietojot personu noteiktā kategorijā atbilstoši tās interesēm.

Vai tā ir automatizēta lēmumu pieņemšana atbilstīgi 22. panta 1. punktam, būs atkarīgs no apstākļiem.

B. Automatizēta lēmumu pieņemšana

Automatizēta lēmumu pieņemšana ir atšķirīga, un tā var daļēji pārklāties vai izrietēt no profilēšanas. Tikai automatizēta lēmumu pieņemšana ir spēja pieņemt lēmumus ar tehnoloģiskiem līdzekļiem bez cilvēka iesaistes. Automatizētu lēmumu pamatā var būt jebkura veida dati, piemēram:

- tieši iesaistīto personu iesniegtie dati (piemēram, anketā sniegtās atbildes);
- dati par personām (piemēram, atrašanās vietas dati, kas iegūti, izmantojot lietotni);
- atvasināti vai izsecināti dati, piemēram, jau izveidots personas profils (piem., kredītreitings).

Automatizētus lēmumus var pieņemt ar vai bez profiliem; profilēšanu var veikt, nepieņemot automatizētus lēmumus. Tomēr profilēšana un automatizēta lēmumu pieņemšana ne vienmēr ir atsevišķas darbības. Process, kas sākas kā vienkārša automatizēta lēmumu pieņemšana, atkarībā no datu izmantošanas var kļūt par profilēšanu.

Piemērs

Sodu par ātruma pārsniegšanu piemērošana, pamatojoties tikai uz ātruma kontroles kameru pierādījumiem, ir automatizētas lēmumu pieņemšanas process, kas ne vienmēr ietver profilēšanu.

Tomēr tas kļūtu par lēmumu, kā pamatā ir profilēšana, ja laika gaitā tiktu kontrolēti personas braukšanas ieradumi, un, piemēram, piemērotā naudas soda apmērs būtu novērtējuma rezultāts, kurā ietverti citi faktori, piemēram, vai ātruma pārsniegšana ir atkārtots pārkāpums, kā arī, vai autovadītājam ir bijuši citi neseni satiksmes noteikumu pārkāpumi.

Lēmumi, kas nav tikai automatizēti, arī var ietvert profilēšanu. Piemēram, pirms hipotēkas piešķiršanas banka var izvērtēt aizņēmēja kredītreitingu, papildus piemērojot jēgpilnus cilvēka īstenotus pasākumus, pirms tiek pieņemts jebkāds lēmums attiecībā uz personu.

C. Kā VDAR tiek apskatīti šie jēdzieni

Profilēšana var tikt izmantota trīs iespējamās veidos:

- i) vispārīgā profilēšana;
- ii) lēmumu, kā pamatā ir profilēšana, pieņemšana un
- iii) *tikai* automatizēta lēmumu pieņemšana, tostarp profilēšana, kā rezultātā iestājas tiesiskās sekas vai kas līdzīgā veidā ievērojami ietekmē datu subjektu (22. panta 1. punkts).

Atšķirību starp ii) un iii) vislabāk uzskatāmi parādi šādi divi piemēri, kuros persona iesniedz aizdevuma pieteikumu tiešsaistē:

- cilvēks nolemj, vai piešķirt aizdevumu, pamatojoties uz profilu, kas izveidots, izmantojot tikai automatizētus līdzekļus ii);
- algoritms izlemj, vai ir piešķirts aizdevums, un lēmums tiek automātiski nogādāts personai bez jebkāda iepriekšēja un jēgpilna cilvēka novērtējuma (iii).

Pārziņi var veikt profilēšanu un automatizētu lēmumu pieņemšanu, ja vien viņi atbilst visiem principiem un ir likumīgs pamats veikt apstrādi. Papildu aizsardzības pasākumi un ierobežojumi tiek piemēroti tikai automatizētai lēmumu pieņemšanai, tostarp profilēšanai, kā noteikts 22. panta 1. punktā.

Šo pamatnostādņu III nodaļā izskaidroti VDAR noteikumi *visai* profilēšanai un automatizētai individuālu lēmumu pieņemšanai. Tas ietver lēmumu pieņemšanas procesus, kuri *nav* tikai automatizēti.

Šo pamatnostādņu IV nodaļā ir izskaidroti konkrēti noteikumi, kas attiecas *vienīgi* uz automatizētu individuālu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu³. Pastāv vispārējs aizliegums attiecībā uz šāda veida apstrādi, lai atspoguļotu iespējamus riskus personu tiesībām un brīvībām.

III. Vispārējie profilēšanas un automatizētas lēmumu pieņemšanas noteikumi

Šis noteikumu pārskats attiecas uz visu profilēšanu un automatizētu lēmumu pieņemšanu. IV nodaļā izklāstītie papildu konkrētie noteikumi ir piemērojami, ja apstrāde atbilst 22. panta 1. punktā sniegtajai definīcijai.

A. Datu aizsardzības principi

Šie principi ir svarīgi visiem profilēšanas un automatizētas lēmumu pieņemšanas procesiem, kas saistīti ar personas datiem⁴. Lai palīdzētu nodrošināt atbilstību, pārziņiem būtu jāņem vērā šādas galvenās jomas:

1. Regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkts — likumības, godprātības un pārredzamības principi

Apstrādes pārredzamība⁵ ir VDAR pamatprasība.

Profilēšanas process datu subjektam bieži vien nav redzams. Tas rada atvasinātus vai izsecinātus datus par personām — “jaunus” personas datus, kurus paši datu subjekti tieši nav snieguši. Personām ir

---

³ Kā definēts VDAR 22. panta 1. punktā.

⁴ VDAR 72. apsvēruma: “Profilēšanai piemēro šīs regulas noteikumus, ar ko reglamentē personas datu apstrādi, piemēram, apstrādes juridisko pamatu vai datu aizsardzības principus.”

⁵ Pārredzamības princips sīkāk aplūkots 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pārredzamības pamatnostādņēs, skatīt “Pārredzamības pamatnostādnes saskaņā ar Regulu 2016/679 (wp260rev.01)”, 2018. gada 11. aprīlis, http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=622227.

atšķirīgs izpratnes līmenis, un var būt grūti izprast sarežģītās metodes, kas saistītas ar profilēšanu un automatizētas lēmumu pieņemšanas procesiem.

Saskaņā ar 12. panta 1. punktu datu pārzinim jāsniedz datu subjektiem kodolīga, pārredzama, saprotama un viegli pieejama informācija par viņu personas datu apstrādi⁶.

Attiecībā uz datiem, kas iegūti tieši no datu subjekta, šī informācija būtu jāsniedz vākšanas laikā (13. pants); attiecībā uz netieši iegūtiem datiem informācija būtu jāsniedz 14. panta 3. punktā noteiktajā termiņā.

Piemērs

Daži apdrošinātāji piedāvā apdrošināšanas likmes un pakalpojumus, balstoties uz personas kā autovadītāja uzvedību. Šajos gadījumos vērā ņemtie elementi varētu ietvert nobraukto attālumu, braukšanas laiku un veikto braucienu, kā arī prognozes, kuru pamatā ir citi (viedās) automašīnas sensoru apkopotie dati. Savāktie dati tiek izmantoti profilēšanai, lai identificētu sliktu braukšanas stilu (piemēram, strauju paātrinājumu, pēkšņu bremsēšanu un ātruma pārsniegšanu). Šī informācija var tikt savstarpēji saistīta ar citiem avotiem (piemēram, laika apstākļi, satiksme, ceļa veids), lai labāk izprastu autovadītāja uzvedību.

Pārzinim ir jāpārlicinās, ka viņam ir likumīgs pamats šāda veida apstrādei. Pārzinim ir arī jāsniedz datu subjektam informācija par vāktajiem datiem un — attiecīgā gadījumā — par 22. panta 1. un 4. punktā minēto automatizēto lēmumu pieņemšanu, tajā iesaistīto loģiku un nozīmīgumu, kā arī par šādas apstrādes paredzamajām sekām.

Īpašās prasības attiecībā uz informāciju un piekļuvi personas datiem ir apskatītas III (D iedaļa) un IV nodaļā (E iedaļa).

Apstrādei ir jābūt arī godprātīgai un pārredzamai.

Profilēšana var būt negodīga un radīt diskrimināciju, piemēram, liedzot personām piekļuvi nodarbinātības iespējām, kredītam vai apdrošināšanai vai mērķtiecīgi tām piedāvājot pārlietu riskantus vai dārgus finanšu produktus. Nākamais piemērs, kas neatbilst 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta prasībām, parāda, kā negodīgas profilēšanas rezultātā daži patērētāji var saņemt mazāk pievilcīgus piedāvājumus nekā citi.

Piemērs

Datu starpnieks bez patērētāju atļaujas vai zināšanām par pamata datiem patērētāju profilus pārdod finanšu uzņēmumiem. Profilos patērētāji tiek iekļauti noteiktās kategorijās (ierakstot tādus nosaukumus kā “Rural and Barely Making It,” (“No lauku rajoniem un finansiāli maznodrošināti”), “Ethnic Second-City Strugglers” (“Etniskajai minoritātei piederīgs grūtdienis no citas pilsētas”), “Tough Start: Young Single Parents” (“Grūts sākums: jauni vientuļie vecāki”)) vai “novērtēti”, koncentrējoties uz patērētāju finansiālo neaizsargātību. Finanšu uzņēmumi piedāvā šiem

⁶ Austrālijas Informācijas komisāra birojs. Projekts apspriešanai: *Guide to big data and the Australian Privacy Principles* (Lielo datu un Austrālijas Privātuma principu ceļvedis), 05/2016, nosaka: “Paziņojumos par privātumu ne tikai skaidri un vienkārši jāinformē par informācijas apstrādes praksi, bet arī vispusīgi un pietiekami konkrēti, lai tie būtu jēgpilni. *Pati tehnoloģija, kas nodrošina lielāku personiskās informācijas vākšanu, piedāvā arī iespēju dinamiskākiem, daudzslāņainiem un uz lietotāju orientētiem privātuma paziņojumiem.*” <https://www.oaic.gov.au/engage-with-us/consultations/guide-to-big-data-and-the-australian-privacy-principles/consultation-draft-guide-to-big-data-and-the-australian-privacy-principles> . Pieklūts 2017. gada 24. aprīlī.

patērētājiem aizdevumus līdz algas dienai un citus “netradicionālos” finanšu pakalpojumus (aizdevumus ar augstām izmaksām un citus produktus ar finanšu risku)⁷.

2. Regulas 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts — turpmāka apstrāde un nolūka ierobežojums

Profilēšana var ietvert tādu personas datu izmantošanu, kas sākotnēji tika savākti kādam citam nolūkam.

Piemērs

Dažas mobilās lietotnes nodrošina atrašanās vietas noteikšanas pakalpojumus, ļaujot lietotājam atrast tuvumā esošus restorānus, kas piedāvā atlaides. Tomēr iegūtie dati tiek arī izmantoti, lai veidotu datu subjekta profilu tirgvedības nolūkos, lai identificētu viņa pārtikas vēlmes vai dzīvesveidu kopumā. Datu subjekts sagaida, ka viņa dati tiks izmantoti, lai atrastu restorānus, nevis lai saņemtu reklāmu par picu piegādi vienkārši tāpēc, ka lietotne ir konstatējusi, ka viņš ieradīs mājās vēlu. Šāda turpmāka atrašanās vietas datu izmantošana var nebūt savietojama ar nolūkiem, kādiem tie tikuši vākti, un tādēļ var būt nepieciešama attiecīgās personas piekrišana⁸.

Vai šī papildu apstrāde ir savietojama ar sākotnējo datu vākšanas nolūku, būs atkarīgs no vairākiem faktoriem⁹, tostarp no tā, kādu informāciju pārzinis sākotnēji sniedza datu subjektam. Šie faktori ir atspoguļoti VDAR¹⁰ un apkopoti turpmāk:

- attiecības starp datu vākšanas nolūkiem un turpmākās apstrādes nolūkiem;
- konteksts, kādā dati tika vākti, un pamatotas datu subjektu gaidas attiecībā uz to turpmāku izmantošanu;
- datu raksturs;
- turpmākās apstrādes ietekme uz datu subjektiem un
- datu pārziņa piemērotie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu godprātīgu apstrādi un novērstu jebkādu pārmērīgu ietekmi uz datu subjektiem.

3. 5. panta 1. punkta c) apakšpunkts — datu minimizācija

⁷ Šis piemērs ir ņemts no: Amerikas Savienoto Valstu Senāts, Komercijas, zinātnes un transporta komiteja, *A Review of the Data Broker Industry: Collection, Use, and Sale of Consumer Data for Marketing Purposes* (Pārskats par datu starpnieku nozari: patērētāju datu apkopošana, izmantošana un pārdošana tirgvedības nolūkos), dienesta ziņojums priekšsēdētājam Rokfeleram, 2013. gada 18. decembris. <https://www.commerce.senate.gov/public/cache/files/0d2b3642-6221-4888-a631-08f2f255b577/AE5D72CBE7F44F5BFC846BECE22C875B.12.18.13-senate-commerce-committee-report-on-data-broker-industry.pdf>. Skatīt kopsavilkuma ii. lappusi un jo īpaši dokumenta pamatteksta 12. lappusi. Piekļūts 2017. gada 21. jūlijā.

⁸ Ņemiet vērā, ka var būt piemērojami arī paredzamās e-privātuma regulas noteikumi.

⁹ Izcelts 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Atzinumā 03/2013 par nolūka ierobežojumu, 2013. gada 2. aprīlis. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf. Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

¹⁰ VDAR 6. panta 4. punkts

Uzņēmējdarbības iespējas, ko rada profilēšana, zemākas glabāšanas izmaksas un spēja apstrādāt lielu informācijas daudzumu var iedrošināt organizācijas vākt vairāk personas datus, nekā tām patiešām ir nepieciešams, – gadījumā, kad tie var izrādīties noderīgi nākotnē. Pārziņiem jāpārlicinās, vai ir nodrošināta atbilstība datu minimizācijas principam, kā arī nolūka ierobežojuma un glabāšanas ierobežojuma principu prasībām.

Pārziņiem būtu jāspēj skaidri izskaidrot un pamatot nepieciešamību vākt un glabāt personas datus vai jāapsver iespēja izmantot apkopotus, anonimizētus vai (ja tādējādi tiek nodrošināta pietiekama aizsardzība) pseidonimizētus datus profilēšanas nolūkiem.

4. Regulas 5. panta 1. punkta d) apakšpunkts — precizitāte

Pārziņiem būtu jāņem vērā precizitāte visos profilēšanas procesa posmos, jo īpaši:

- vācot datus;
- analizējot datus;
- veidojot personas profilu vai
- izmantojot profilu, lai pieņemtu lēmumu, kas skar personu.

Ja dati, kas tiek izmantoti automatizētas lēmumu pieņemšanas vai profilēšanas procesā, ir neprecīzi, jebkurš no tā izrietošais lēmums vai profils būs nepilnīgs. Lēmumi var tikt pieņemti, pamatojoties uz novecojušiem datiem vai ārējo datu nepareizu interpretāciju. Neprecizitātes var novest pie neatbilstošu prognožu vai paziņojumu izdarīšanas par, piemēram, kādas personas veselības, kredīta vai apdrošināšanas risku.

Pat tad, ja neapstrādāti dati tiek reģistrēti precīzi, datu kopa var nebūt pilnībā reprezentatīva vai analīze var ietvert slēptus aizspriedumus.

Pārziņiem ir nepieciešams ieviest stingrus pasākumus, lai pastāvīgi pārbaudītu un nodrošinātu, ka dati, kas tiek izmantoti vai iegūti netieši, ir precīzi un atjaunināti. Tas pastiprina skaidras informācijas par apstrādājamiem personas datiem sniegšanas nozīmīgumu, ļaujot datu subjektam labot jebkādas neprecizitātes un uzlabot datu kvalitāti.

5. Regulas 5. panta 1. punkta e) apakšpunkts — glabāšanas ierobežojums

Mašīnmācīšanās algoritmi ir paredzēti, lai apstrādātu lielu informācijas apjomu un veidotu korelācijas, kas organizācijām ļauj veidot visaptverošus un intīmus personu profilus. Kaut arī profilu veidošanas gadījumā datu glabāšana var sniegt priekšrocības, jo būs arvien vairāk datu, no kā algoritms var gūt informāciju, pārzinim ir jānodrošina atbilstība datu minimizācijas principam, vācot personas datus, kā arī jānodrošina, ka šie personas dati tiek saglabāti ne ilgāk, kā tas ir nepieciešams un samērīgs nolūkiem, kādiem personas dati tiek apstrādāti.

Pārziņa glabāšanas politikā būtu jāņem vērā personu tiesības un brīvības saskaņā ar 5. panta 1. punkta e) apakšpunkta prasībām.

Pārzinim būtu arī jānodrošina, lai dati tiktu atjaunināti visā glabāšanas periodā nolūkā samazināt neprecizitāšu risku¹¹.

---

¹¹ Norvēģijas Datu aizsardzības pārvalde. *The Great Data Race – How commercial utilisation of personal data challenges privacy* (Lielā datu sacensība — kā personas datu komerciāla izmantošana rada izaicinājumus

B. Likumīgs apstrādes pamats

Automatizēta lēmumu pieņemšana, kas definēta 22. panta 1. punktā, ir atļauta tikai tad, ja ir piemērojams viens no IV nodaļā (C un D iedaļā) minētajiem izņēmumiem. Turpmāk uzskaitītie likumīgas apstrādes pamati ir būtiski visiem citiem automatizētas individuālu lēmumu pieņemšanas un profilēšanas veidiem.

1. **Regulas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts — piekrišana apstrādei**

Skaidra piekrišana kā vispārējs apstrādes pamats ir aplūkota 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnēs par piekrišanu¹². Skaidra piekrišana ir viens no izņēmumiem no automatizētas lēmumu pieņemšanas un profilēšanas aizlieguma, kas noteikts 22. panta 1. punktā.

Profilēšana var būt nepārskatāma. Bieži vien tajā tiek izmantoti dati, kas atvasināti vai izsecināti no citiem datiem, nevis datiem, kurus tieši sniedzis datu subjekts.

Pārziņiem, kuri vēlas atsaukties uz piekrišanu kā pamatu profilēšanai, vajadzēs pierādīt, ka datu subjekti skaidri saprot, kam viņi piekrīt, un atcerēties, ka piekrišana ne vienmēr ir atbilstošs apstrādes pamats¹³. Visos gadījumos datu subjektiem vajadzētu būt pietiekami daudz un nozīmīgas informācijas par paredzēto izmantojumu un apstrādes sekām, lai nodrošinātu, ka viņu piekrišana ir bijusi apzināta izvēle.

2. **Regulas 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga līguma izpildei**

Pārziņi var vēlēties izmantot profilēšanas un automatizētas lēmumu pieņemšanas procesus, jo tie:

- var nodrošināt lielāku konsekvenču vai godprātību lēmumu pieņemšanas procesā (piemēram, samazinot cilvēku kļūdas, diskriminācijas un varas ļaunprātīgas izmantošanas iespējamību);
- samazina risku, ka klienti nespēj norēķināties par precēm vai pakalpojumiem (piemēram, izmantojot kredītreitingu), vai
- ļauj pārziņiem pieņemt lēmumus īsākā laikā un uzlabot efektivitāti.

Neatkarīgi no iepriekš minētā ar šiem apsvērumiem vien nepietiek, lai pierādītu, ka līguma izpildei ir vajadzīga šāda veida apstrāde saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Kā aprakstīts 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Atzinumā par leģitīmām interesēm¹⁴, vajadzība būtu jāinterpretē šauri.

---

privātumam), Ziņojums, 2015. gada novembris. *Datatilsynet*

<https://www.datatilsynet.no/English/Publications/The-Great-Data-Race/> Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

¹² 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnēs par piekrišanu saskaņā ar Regulu 2016/679, WP259, 2017. gada 28. novembris http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48849. Piekļūts 2017. gada 18. decembrī.

¹³ Turpat.

¹⁴ Atzinums 06/2014 par datu pārziņa leģitīmo interešu jēdzienu saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 7. pantu. Eiropas Komisija, 2014. gada 9. aprīlis. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_en.pdf. Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

Turpmāk sniegts profilēšanas piemērs, kas *neatbilstu* apstrādes 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktajam apstrādes pamatojumam.

Piemērs

Lietotājs iegādājas no tiešsaistes mazumtirgotāja dažus priekšmetus. Lai izpildītu līgumu, mazumtirgotājam jāapstrādā lietotāja kredītkartes informācija maksājumu veikšanas nolūkiem un lietotāja adrese preču piegādei. Līguma izpilde nav atkarīga no lietotāja gaumes un dzīvesveida izvēļu profila izveides, balstoties uz viņa vai viņas apmeklējumiem tīmekļa vietnē. Pat ja profilēšana ir konkrēti minēta līguma sīkdrukas daļā, šis fakts pats par sevi nepadara to par “vajadzīgu” līguma izpildei.

3. Regulas 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga, lai izpildītu juridisku pienākumu

Var būt gadījumi, kad ir juridisks pienākums¹⁵ veikt profilēšanu, piemēram, saistībā ar krāpšanas novēršanu vai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Atzinumā par leģitīmajām interesēm¹⁶ sniegta noderīga informācija par šo apstrādes pamatojumu, tostarp piemērojami aizsardzības pasākumi.

4. Regulas 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga, lai aizsargātu vitālas intereses

Tas attiecas uz situācijām, kad apstrāde ir vajadzīga, lai aizsargātu intereses, kas ir svarīgas datu subjekta vai citas fiziskas personas dzīvībai.

Noteikti apstrādes veidi var kalpot svarīgiem sabiedrības interešu apsvērumiem, kā arī datu subjekta vitālām interesēm. Kā piemērus var minēt profilēšanu, kas vajadzīga, lai izstrādātu modeļus prognozēm par dzīvību apdraudošu slimību izplatīšanos vai humanitāro krīžu situācijās. Tomēr šajos gadījumos un kopumā pārzinis var atsaukties tikai uz vitālām interesēm, ja nav pieejams cits juridiskais pamats apstrādei¹⁷. Ja apstrāde ietver īpašas personas datu kategorijas, pārzinim vajadzētu arī nodrošināt atbilstību 9. panta 2. punkta c) apakšpunkta prasībām.

5. Regulas 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot oficiālās pilnvaras

Noteiktos apstākļos 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts varētu būt atbilstošs pamats profilēšanai publiskajā sektorā. Uzdevumam vai funkcijai jābūt ar skaidru likumisko pamatu.

¹⁵ VDAR 41. un 45. apsvērumi

¹⁶ 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Atzinums 06/2014 par datu pārziņa leģitīmo interešu jēdzienu saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 7. pantu, 19. lpp., Eiropas Komisija, 2014. gada 9. aprīlis. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_en.pdf . Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

¹⁷ VDAR 46. apsvērumi

6. Regulas 6. panta 1. punkta f) apakšpunkts — apstrāde vajadzīga pārziņa vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai¹⁸

Profilēšana ir atļauta, ja tā ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai¹⁹. Tomēr 6. panta 1. punkta f) apakšpunkts netiek automātiski piemērots tikai tāpēc, ka pārzinim vai trešai personai ir legītīmas intereses. Pārzinim jāveic līdzsvarošanas pārbaude, lai novērtētu, vai datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības ir svarīgākas par viņa interesēm.

Īpaši svarīgi ir šādi aspekti:

- profila detalizācijas pakāpe (datu subjekta profils iekļauts plaši definētā grupā, piemēram, “cilvēki, kuri interesējas par angļu literatūru”, vai profils ir detalizēti segmentēts un mērķorientēts);
- profila vispusīgums (vai profilā aprakstīts tikai neliels datu subjekta aspekts vai sniegta visaptverošāka aina);
- profilēšanas ietekme (uz datu subjektu) un
- aizsardzības pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt godprātību, nediskrimināciju un precizitāti profilēšanas procesā.

Kaut gan 29. panta Datu aizsardzības darba grupas atzinuma par legītīmajām interesēm²⁰ pamatā ir Datu aizsardzības direktīvas 95/46/EK (Direktīva) 7. pants, atzinumā ir iekļauti piemēri, kas joprojām ir lietderīgi un nozīmīgi datu pārziņiem, kuri veic profilēšanu. Tajā arī norādīts, ka pārzinim būtu grūti pamatot legītīmo interešu izmantošanu kā likumīgu pamatu uzmācīgas profilēšanas un izsekošanas praksei tirgvedības vai reklāmas nolūkos, piemēram, nolūkiem, kas ietver personu izsekošanu vairākās tīmekļa vietnēs, atrašanās vietās, ierīcēs, pakalpojumos vai datu starpniecības jomā.

Pārzinim, novērtējot apstrādes spēkā esību saskaņā ar 6. panta 1. punkta f) apakšpunktu, būtu jāņem vērā arī turpmākā profilu izmantošana vai kombinēšana.

C. Regulas 9. pants — īpašās datu kategorijas

Pārziņi var apstrādāt īpašās personas datu kategorijas tikai tad, ja viņi var izpildīt vienu no 9. panta 2. punktā minētajiem nosacījumiem, kā arī 6. pantā ietverto nosacījumu. Tas attiecas uz īpašo kategoriju datiem, kas atvasināti vai izsecināti profilēšanas rezultātā.

Profilēšanas rezultātā var izveidot īpašo kategoriju datus, tos izsecinot no datiem, kas nav īpašo kategorijas dati, bet kļūst par tādiem apvienojumā ar citiem datiem. Piemēram, var izdarīt secinājumus par kādas personas veselības stāvokli, ņemot vērā šīs personas iegādāto pārtikas preču uzskaiti apvienojumā ar datiem par pārtikas produktu kvalitāti un enerģētisko vērtību.

Var tikt atklātas korelācijas, kas sniedz norādes par personu veselības stāvokli, politisko pārliecību, reliģiskajiem uzskatiem vai seksuālo orientāciju, kā to pierāda šāds piemērs:

Piemērs

¹⁸ VDAR 47. apsvērumā uzskaitītās legītīmas intereses ietver apstrādi tiešās tirgvedības nolūkiem un apstrādi, kas noteikti vajadzīga, lai novērstu krāpšanu.

¹⁹ Pārziņa “legītīmas intereses” nevar padarīt profilēšanu likumīgu, ja apstrāde atbilst 22. panta 1. punkta definīcijai.

²⁰ 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Atzinums 06/2014 par datu pārziņa legītīmo interešu jēdzienu saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 7. pantu. Eiropas Komisija, 2014. gada 9. aprīlis, 47 lpp., 59. un 60. lapā sniegtie piemēri http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_en.pdf. Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

Kādā pētījumā²¹ tika apvienoti *Facebook* "Patīk" ar ierobežotu apsekojuma informāciju un konstatēts, ka pētnieki precīzi prognozēja vīriešu dzimuma lietotāju seksuālo orientāciju 88 % gadījumu; lietotāja etnisko izcelsmi — 95 % gadījumu; kā arī to, vai lietotājs bija kristietis vai musulmanis — 82 % gadījumu.

Ja no profilēšanas tiek izsecinātas sensitīva rakstura vēlmes un īpašības, pārzinim būtu jāpārlicinās, ka:

- apstrāde nav nesavietojama ar sākotnējo nolūku;
- ir identificēts likumīgs pamats īpašo datu kategoriju apstrādei un
- datu subjekts ir informēts par apstrādi.

Uz automatizēto lēmumu pieņemšanu, kas definēta 22. panta 1. punktā, kuras pamats ir īpašas datu kategorijas, attiecas IV nodaļa (D iedaļa).

D. Datu subjekta tiesības²²

VDAR tiek ieviestas stingrākas tiesības datu subjektiem un radīti jauni pienākumi pārziniem.

Profilēšanas kontekstā šīs tiesības var īstenot attiecībā uz pārzini, kurš izveido profilu, un datu pārzini, kurš pieņem automatizētu lēmumu par datu subjektu (ar cilvēka līdzdalību vai bez tās), ja šie pārzini nav viena un tā pati persona.

Piemērs

Datu starpnieks veic personas datu profilēšanu. Saskaņā ar 13. un 14. pantā noteiktajiem pienākumiem datu starpniekam būtu jāinformē persona par apstrādi, tostarp par to, vai ir plānots koplietot šo profilu ar citām organizācijām. Datu starpniekam būtu arī atsevišķi jāuzrāda informācija par tiesībām iebilst saskaņā ar 21. panta 1. punktu.

Datu starpnieks profilu koplieto ar citu uzņēmumu. Šis uzņēmums izmanto profilu, lai nosūtītu individuālus tiešās tirgvedības paziņojumus.

Uzņēmumam būtu jāinformē persona (14. panta 1. punkta c) apakšpunkts) par šā profila izmantošanas nolūkiem un avotu, no kura uzņēmums iegūst informāciju (14. panta 2. punkta f) apakšpunkts). Uzņēmumam ir arī jāinformē datu subjekts par viņa tiesībām iebilst pret apstrādi, tostarp profilēšanu tiešās tirgvedības nolūkos (21. panta 2. punkts).

Datu starpniekam un uzņēmumam būtu jāļauj datu subjektam piekļūt izmantotajai informācijai (15. pants), lai labotu jebkādu kļūdainu informāciju (16. pants) un noteiktos apstākļos dzēstu profilu

²¹

Michael Kosinski, David Stilwell un Thore Graepel. Private traits and attributes are predictable from digital records of human behaviour (Personības iezīmes un atribūtus var prognozēt, izejot no cilvēka uzvedības digitālajiem ierakstiem.) Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, <http://www.pnas.org/content/110/15/5802.full.pdf> . Piekļūts 2017. gada 29. martā.

²² Šī iedaļa attiecas gan uz profilēšanu, gan automatizētu lēmumu pieņemšanu. Attiecībā uz automatizētu lēmumu pieņemšanu saskaņā ar 22. pantu, lūdzu, ņemiet vērā, ka piemērojamas arī papildu prasības, kā aprakstīts IV nodaļā.

vai personas datus, kas izmantoti profila izveidei (17. pants). Būtu arī jāsniedz datu subjektam informācija par viņa profilu, piemēram, kuros “segmentos” vai “kategorijās” tas ir izvietots.²³

Ja uzņēmums izmanto profilu kā daļu no tikai automatizētas lēmumu pieņemšanas procesa ar tiesiskām sekām vai līdzīga veida ievērojamu ietekmi uz datu subjektu, uzņēmums ir pārzinis, uz kuru attiecas 22. panta noteikumi. (Uz datu starpnieku joprojām attiecas 22. pants, pat ja apstrāde atbilst attiecīgajam sliekšnim.)

1. Regulas 13. un 14. pants — tiesības tikt informētam

Ņemot vērā VDAR pamatā esošo pārredzamības pamatprincipu, pārziņiem ir jānodrošina, ka viņi skaidrā un vienkāršā veidā izskaidro personām, kā darbojas profilēšanas vai automatizētas lēmumu pieņemšanas process.

Jo īpaši, ja apstrāde ietver lēmumu pieņemšanu uz profilēšanas pamata (neatkarīgi no tā, vai uz to attiecas 22. panta noteikumi), datu subjekts tādā gadījumā ir jāinformē par to, ka apstrāde tiek veikta a) profilēšanas nolūkā un b) lēmuma pieņemšanai, pamatojoties uz izveidoto profilu²⁴.

Regulas 60. apsvērumā ir teikts, ka informācijas sniegšana par profilēšanu ietilpst pārziņa pārredzamības pienākumā, kas noteikts 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Datu subjektam ir tiesības *tikt informētam* no pārziņa puses par “profilēšanas” veikšanu un dažos gadījumos tiesības *iebilst* pret “profilēšanu”, *neatkarīgi no tā*, vai tiek veikta tikai automatizēta individuāla lēmumu pieņemšana, balstoties uz profilēšanu.

Papildu norādījumi attiecībā uz pārredzamību kopumā ir pieejami 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pārredzamības pamatnostādņēs saskaņā ar VDAR²⁵.

2. Regulas 15. pants — piekļuves tiesības

Regulas 15. pants dod datu subjektam tiesības iegūt sīkāku informāciju par jebkādiem profilēšanā izmantotiem personas datiem, tostarp profilēšanai izmantoto datu kategorijām.

Papildus vispārējai informācijai par apstrādi saskaņā ar 15. panta 3. punktu pārzinim ir pienākums padarīt pieejamus datus, kas izmantoti kā ievaddati profila izveidē, kā arī nodrošināt piekļuvi informācijai par profilu un informācijai par to, kādos segmentos datu subjekts ir ievietots.

²³ Norvēģijas Datu aizsardzības pārvalde. *The Great Data Race – How commercial utilisation of personal data challenges privacy* (Lielā datu sacensība — kā personas datu komerciāla izmantošana rada izaicinājumus privātumam). Ziņojums, 2015. gada novembris. <https://www.datatilsynet.no/English/Publications/The-Great-Data-Race/> Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

²⁴ VDAR 13. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 14. panta 1. punkta c) apakšpunkts. Regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā un 14. panta 2. punkta g) apakšpunktā noteikts, ka pārzinim ir jāinformē datu subjekts par automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, kas aprakstīta 22. panta 1. un 4. punktā. Tas sīkāk paskaidrots IV nodaļā.

²⁵ 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pārredzamības pamatnostādņēs saskaņā ar Regulu 2016/679, WP260, 2017. gada 28. novembris http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48850. Piekļūts 2017. gada 18. decembrī

Tas atšķiras no tiesībām uz datu pārnesamību saskaņā ar 20. pantu, kad pārzinim tikai vajag paziņot datus, kurus iesniedzis datu subjekts vai kurus kontrolē pārzinis, nevis pats profils²⁶.

Regulas 63. apsvēruma nodrošina noteiktu attiecīgo pārziņu aizsardzību attiecībā uz komercnoslēpumu vai intelektuālā īpašuma atklāšanu, kas var būt īpaši nozīmīga profilēšanā. Tajā teikts, ka piekļuves tiesībām “nevajadzētu nelabvēlīgi ietekmēt citu personu tiesības vai brīvības, tostarp tirdzniecības noslēpumus vai intelektuālā īpašuma tiesības un jo īpaši autortiesības, ar ko aizsargāta programmatūra”. Tomēr, liedzot piekļuvi datiem vai atsakoties sniegt informāciju datu subjektam, pārziņi sevis attaisnošanai nevar atsaukties uz savu komercnoslēpumu aizsardzību.

Regulas 63. apsvērumā arī noteikts, ka “ja iespējams, pārzinim būtu jāspēj nodrošināt attālināta piekļuve drošai sistēmai, kas datu subjektam sniegtu tiešu piekļuvi saviem personas datiem”.

3. Regulas 16. pants — tiesības labot, 17. pants — tiesības uz dzēšanu un 18. pants — tiesības ierobežot apstrādi

Profilēšana var ietvert prognozēšanas elementu, kas palielina neprecizitātes risku. Ievaddati var būt neprecīzi vai neatbilstoši, vai atrauti no konteksta. Var būt kļūda korelācijas identificēšanai izmantotajā algoritmā.

Regulas 16. pantā paredzētās tiesības labot var piemērot, ja, piemēram, persona ir ievietota kategorijā, kas norāda uz tās spēju izpildīt uzdevumu, un šā profila pamatā ir nepareiza informācija. Personas var vēlēties apstrīdēt izmantoto datu precizitāti un jebkuru tām piemēroto grupu vai kategoriju.

Tiesības labot un dzēst²⁷ attiecas gan uz “ievades personas datiem” (personas datiem, ko izmanto profila izveidei), gan uz “izejas datiem” (pats profils vai personai piešķirtais “vērtējums”).

Regulas 16. pantā datu subjektam ir paredzētas arī tiesības papildināt personas datus ar papildu informāciju.

Piemērs

Vietējā medicīnas centra datorsistēmā persona ir iekļauta to personu grupā, kuras vistīcāmāk slimos ar sirds slimību. Šis “profils” nav obligāti neprecīzs, pat ja viņš vai viņa nekad necietīs no sirds slimībām.

Profils tikai norāda, ka attiecīgajai personai ir *lielāka iespēja* saslimt ar šo slimību. No statistikas viedokļa tas var būt faktiski pareizi.

Tomēr, ņemot vērā apstrādes nolūku, datu subjektam ir tiesības iesniegt papildu paziņojumu. Iepriekš minētajā scenārijā to var pamatot ar, piemēram, modernāku medicīnas datorsistēmu (un statistikas modeli), kas ietver papildu datus un veic detalizētākas pārbaudes nekā vietējā medicīnas centra datorsistēma ar ierobežotām iespējām.

Tiesības ierobežot apstrādi (18. pants) attieksies uz jebkuru profilēšanas procesa posmu.

²⁶29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnes par tiesībām uz datu pārnesamību, WP242, 9. lpp. http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=45685. Pieklūts 2018. gada 8. janvārī.

²⁷ VDAR 17. apsvēruma.

4. Regulas 21. pants — tiesības iebilst

Pārzinim ir *skaidri* jāvērs datu subjekta uzmanība uz 21. panta 1. un 2. punktā minētajām tiesībām iebilst, un tas jānorāda skaidri un atsevišķi no citas informācijas (21. panta 4. punkts).

Saskaņā ar 21. panta 1. punktu datu subjekts var iebilst pret apstrādi (tostarp profilēšanu), pamatojoties uz subjekta konkrēto situāciju. Pārziņiem jo īpaši ir jānodrošina šīs tiesības visos gadījumos, kad apstrādes pamats ir 6. panta 1. punkta e) vai f) apakšpunkts.

Tiklīdz datu subjekts īsteno šīs tiesības, pārzinim ir jāpārtrauc²⁸ profilēšanas process (vai jāatturas to uzsākt), ja vien pārzinis nevar uzrādīt pārliecinošu leģitīmo pamatu, kas prevalē pār datu subjekta interesēm, tiesībām un brīvībām. Pārzinim var arī nākties dzēst attiecīgos personas datus²⁹.

VDAR nav sniegts nekāds paskaidrojums, kas būtu uzskatāms par pārliecinošu leģitīmo pamatu³⁰. Var būt situācija, ka, piemēram, profilēšana sniedz ieguvumus sabiedrībai kopumā (vai plašākai kopienai), nevis tikai pārziņa uzņēmējdarbības interesēm, piemēram, profilēšana nolūkā prognozēt infekcijas slimību izplatīšanos.

Pārzinim būtu:

- jāņem vērā profilēšanas nozīmīgums viņa konkrētajam mērķim;
- jāapsver profilēšanas ietekme uz datu subjekta interesēm, tiesībām un brīvībām — tā būtu jāierobežo līdz minimumam, kas nepieciešams mērķa sasniegšanai, un
- jāveic līdzsvarošanas pārbaude.

Vienmēr ir jāveic konkurējošo pārziņa interešu un datu subjekta iebilduma pamata (kas var būt personiski, sociāli vai profesionāli iemesli) līdzsvarošanas pārbaude. Atšķirībā no Direktīvas 95/46/EK pārliecinoša leģitīma pamata pierādīšanas pienākums ir datu pārzinim, nevis datu subjektam.

No 21. panta teksta izriet, ka līdzsvarošanas pārbaude atšķiras no 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā noteiktā. Citiem vārdiem sakot, nepietiek ar to, ka datu pārzinis vienkārši pierāda, ka viņa iepriekš izmantotā leģitīmo interešu analīze bijusi pareiza. Šajā līdzsvarošanas pārbaudē leģitīmajām interesēm jābūt *pārliecinošām*, kas nozīmē augstāku robežvērtību attiecībā uz prevalējošiem iebildumiem.

Regulas 21. panta 2. punktā datu subjektam piešķirtas *beznosacījuma* tiesības iebilst pret viņa personas datu apstrādi tiešās tirgvedības nolūkos, tostarp profilēšanu, ciktāl tā ir saistīta ar šādu tiešo tirgvedību³¹. Tas nozīmē, ka nav vajadzības veikt interešu līdzsvarošanu; pārzinim ir jāievēro personas vēlmes, neapstrīdot iebilduma iemeslus. Regulas 70. apsvērumā ir sniegts šo tiesību papildu konteksts un noteikts, ka tās var īstenot jebkurā laikā un bez maksas.

---

²⁸ VDAR 18. panta 1. punkta d) apakšpunkts.

²⁹ VDAR 17. panta 1. punkta c) apakšpunkts.

³⁰ Paskaidrojums attiecībā uz leģitimitāti, 29. panta Datu aizsardzības darba grupa, Atzinums 06/2014 par datu pārziņa leģitīmo interešu jēdzienu saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 7. pantu, 2014. gada 9. aprīlis, 24.-26. lpp. http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_en.pdf. Pieklūts 2017. gada 24. aprīlī.

³¹ Saskaņā ar 12. panta 2. punktu pārziņiem, kuri vāc personas datus no personām izmantošanai tiešās tirgvedības nolūkos, vākšanas brīdī būtu jāapsver iespēja piedāvāt datu subjektiem vienkāršu veidu, kādā norādīt, ka viņi nevēlas, lai viņu personas dati tiktu izmantoti tiešās tirgvedības nolūkos, nevis pieprasīt, lai viņi vēlāk īstenotu savas tiesības iebilst pret to.

IV. Konkrēti noteikumi tikai par 22. pantā definēto tikai automatizēto lēmumu pieņemšanu

Regulas 22. panta 1. punktā noteikts:

Datu subjektam ir tiesības nebūt tāda lēmuma subjektam, kura pieņemšanā izmantota tikai automatizēta apstrāde, tostarp profilēšana, kas rada tiesiskas sekas vai līdzīgā veidā ievērojami ietekmē viņu.

Noteikumā termins “tiesības” nenozīmē, ka 22. panta 1. punkts ir piemērojams tikai tad, ja datu subjekts aktīvi atsaucas uz to. Regulas 22. panta 1. punktā noteikts vispārējs aizliegums pieņemt lēmumus, pamatojoties tikai uz automatizētu apstrādi. Šis aizliegums ir spēkā neatkarīgi no tā, vai datu subjekts rīkojas attiecībā uz viņa personas datu apstrādi.

Rezumējot, 22. pantā noteikts, ka:

- i) kopumā ir noteikts vispārējs aizliegums pilnībā automatizēt individuālu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, kas rada tiesiskas sekas vai līdzīga veida ievērojami ietekmi;
- ii) pastāv šī noteikuma izņēmumi;
- iii) piemērojot vienu no šiem izņēmumiem, ir jānodrošina pasākumi datu subjekta tiesību un brīvību, un leģitīmo interešu aizsardzībai³².

Šī interpretācija pastiprina nodomu, ka datu subjekts kontrolē savus personas datus, kas savukārt atbilst VDAR pamatprincipiem. Interpretējot 22. pantu kā aizliegumu, nevis izmantojamas tiesības, tas nozīmē, ka personas tiek automātiski aizsargātas pret šāda apstrādes veida iespējamām sekām. Panta formulējums liecina, ka šāds ir tā nodoms, un to atbalsta 71. apsvērums, kurā teikts:

“Tomēr lēmumu pieņemšana, pamatojoties uz šādu apstrādi, tostarp profilēšanu, **būtu jāatļauj**, ja tā ir nepārprotami atļauta saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, (..) vai ja šāda apstrāde ir vajadzīga, lai noslēgtu vai izpildītu līgumu (..), vai ja datu subjekts ir nepārprotami piekritis šādu apstrādei.”

Tas norāda uz to, ka apstrāde saskaņā ar 22. panta 1. punktu principā nav atļauta³³.

Tomēr 22. panta 1. punkta aizliegums attiecas tikai uz īpašiem apstākļiem, ja lēmums, kā pamatā ir tikai automatizēta apstrāde, tostarp profilēšana, rada tiesiskas sekas vai līdzīgā veidā ievērojami ietekmē kādu personu, kā turpmāk paskaidrots pamatnostādņēs. Pat šajos gadījumos ir noteikti izņēmumi, saskaņā ar kuriem var veikt šādu apstrādi.

Turpmāk sīkāk apskatītos nepieciešamajos aizsardzības pasākumos ietilpst tiesības saņemt informāciju (tas ir minēts 13. un 14. pantā — konkrēti jēgpilna informācija par ietverto loģiku, kā arī nozīme un paredzamās sekas datu subjektam) un aizsardzības pasākumi, piemēram, tiesības panākt cilvēka līdzdalību un tiesības apstrīdēt lēmumu (minēts 22. panta 3. punktā).

³² Regulas 71. apsvērumā teikts, ka uz šādu apstrādi būtu “jāattiecināta atbilstošas garantijas, kurām būtu jāaptver konkrētas informācijas sniegšana datu subjektam un tiesības panākt cilvēka līdzdalību, tiesības paust savu viedokli, saņemt paskaidrojumu par lēmumu, kas pieņemts pēc šādas izvērtēšanas, un apstrīdēt lēmumu”.

³³ Papildu komentāri par 22. panta kā aizlieguma interpretāciju ir atrodami 2. pielikumā.

Attiecībā uz jebkuru apstrādi, kas varētu radīt lielu risku datu subjektiem, pārzinim tiek prasīts veikt [datu aizsardzības ietekmes novērtējumu \(DAIN\)](#).³⁴ Tāpat kā risinot jebkādu citu risku, kas saistīti ar apstrādi, DAIN var būt īpaši noderīgs pārziņiem, kuri nav pārlicināti, vai viņu ierosinātās darbības ietilpst 22. panta 1. punkta definīcijā, un, ja identificētais izņēmums to atļauj, kādi aizsardzības pasākumi jāpiemēro.

A. **“Tikai uz automatizētu apstrādi balstoties pieņemts lēmums”**

Regulas 22. panta 1. punkts attiecas uz lēmumiem, kuru “pamatā ir tikai” automatizēta apstrāde. Tas nozīmē, ka lēmumu pieņemšanas procesā nav cilvēka iesaistes.

Piemērs

Automatizēta procesa rezultātā faktiski tiek radīts ieteikums attiecībā uz datu subjektu. Ja cilvēks pārskata un ņem vērā citus faktorus, pieņemot galīgo lēmumu, šā lēmuma “pamatā nav tikai” automatizēta apstrāde.

Pārzinis nevar apiet 22. panta noteikumus, safabricējot cilvēka iesaisti. Piemēram, ja kāds regulāri piemēro automātiski ģenerētus profilus personām, kas faktiski neietekmē rezultātu, tas joprojām būtu lēmums, kurš balstās tikai uz automatizētu apstrādi.

Lai darbību kvalificētu kā tādu, kurā ir cilvēka iesaiste, pārzinim jānodrošina, ka jebkura lēmuma pārraudzība ir jēgpilna, nevis tikai simbolisks žests. Tas būtu jāveic kādam, kuram ir pilnvaras un kompetence mainīt lēmumu. Analīzes ietvaros viņam būtu jāapsver visi attiecīgie dati.

Veiktā DAIN ietvaros pārzinim būtu jāidentificē un jāreģistrē jebkuras cilvēka iesaistes pakāpe lēmumu pieņemšanas procesā un kurā posmā tā tiek izmantota.

B. **“Tiesiskas sekas” vai “līdzīga veida ievērojama ietekme”**

VDAR ir atzīts, ka automatizētai lēmumu pieņemšanai, tostarp profilēšanai, var būt nopietnas sekas attiecībā uz personām. VDAR nav definēti jēdzieni “tiesisks” vai “līdzīga veida ievērojams”, taču formulējums skaidri parāda, ka 22. pants attiecas tikai uz nopietnu ietekmi.

“Lēmums, kas rada tiesiskas sekas”

Lai iestātos tiesiskas sekas, nepieciešams, lai lēmums, kā pamatā ir tikai automatizēta apstrāde, skar kādas personas likumīgās tiesības, piemēram, tiesības brīvi apvienoties ar citiem, balsot vēlēšanās vai celt prasību. Tiesiskās sekas var būt arī tādas, kas ietekmē personas juridisko statusu vai tās līgumiskās tiesības. Šāda veida seku piemēri ietver automatizētus lēmumus par personu, kuru rezultātā:

- tiek anulēts līgums;

³⁴ 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnes par datu aizsardzības ietekmes novērtējumu (DAIN) un to, vai apstrāde “var radīt augstu risku” Regulas 2016/679 izpratnē. 2017. gada 4. aprīlis. Eiropas Komisija, http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=44137 Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

- rodas tiesības uz konkrētu likumā paredzētu sociālā nodrošināšanu pabalstu vai tas tiek atteikts, piemēram, bērna vai mājokļa pabalsts;
- tiek atteikta iebraukšana valstī vai pilsonība.

“Līdzīgā veidā ievērojami ietekmē viņu”

Pat tad, ja lēmumu pieņemšanas process neietekmē cilvēku likumīgās tiesības, tas joprojām varētu ietilpt 22. panta piemērošanas jomā, ja tam ir līdzvērtīga vai līdzīga veida ievērojama ietekme.

Citiem vārdiem sakot, pat tad, ja juridiskās tiesības vai pienākumi nemainās, ietekme uz datu subjektu varētu būt pietiekama, lai būtu nepieciešama aizsardzība saskaņā ar šo noteikumu. VDAR ieviests vārds “līdzīgā veidā” frāzē “ievērojami ietekmē” (kas nav iekļauts Direktīvas 95/46/EK 15. pantā). Tādēļ *nozīmīguma* robežvērtībai jābūt līdzīgai tai, kāda ir lēmumam, kas rada tiesiskas sekas.

Regulas 71. apsvērumā ir minēti šādi tipiskie piemēri: “tiešsaistē iesniegta kredītpieteikuma automātisks noraidījums” vai “darbā pieņemšanas e-prakse bez cilvēka līdzdalības”.

Lai datu apstrādei būtu ievērojama ietekme uz personu, apstrādes sekām jābūt pietiekami lielām vai svarīgām, lai tām pievērtu uzmanību. Citiem vārdiem sakot, lēmumam ir jābūt tādām, kas var:

- ievērojami ietekmēt attiecīgo personu apstākļus, uzvedību vai izvēli;
- radīt ilgstošu vai pastāvīgu ietekmi uz datu subjektu vai
- vissliktākajā gadījumā novest pie personu izslēgšanas vai diskriminācijas.

Ir grūti precīzi pateikt, ko varētu uzskatīt par pietiekami *ievērojamu* robežvērtības sasniegšanai, taču šādi lēmumi varētu ietilpt šajā kategorijā:

- lēmumi, kas ietekmē personas finansiālo situāciju, piemēram, tās tiesības saņemt kredītu;
- lēmumi, kas ietekmē personas piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem;
- lēmumi, kas liedz personai nodarbinātības iespējas vai nostāda to būtiski neizdevīgā stāvoklī;
- lēmumi, kas ietekmē personas piekļuvi izglītībai, piemēram, uzņemšanu universitātē.

Tas noved arī pie jautājuma par tiešsaistes reklāmu, kas aizvien vairāk paļaujas uz automatizētiem rīkiem un ietver tikai automatizētu individuālu lēmumu pieņemšanu. Papildus atbilstībai vispārīgajiem VDAR noteikumiem, kas izklāstīti III nodaļā, svarīgi var būt arī ierosinātās e-privātuma regulas noteikumi. Turklāt bērniem ir nepieciešama pastiprināta aizsardzība, kā tas aprakstīts turpmāk V nodaļā.

Daudzos tipiskos gadījumos lēmums par mērķtiecīgas reklāmas sniegšanu, balstoties uz profilēšanu, neradīs līdzīga veida ievērojamu ietekmi uz personām, piemēram, standarta tiešsaistes modes veikala reklāma, pamatojoties uz vienkāršu demogrāfisko profilu: “Briseles reģionā dzīvojošas sievietes vecumā no 25 līdz 35 gadiem, kuras varētu interesēt modes preces un konkrēts apģērbs”.

Tomēr tas ir iespējams atkarībā no konkrētās situācijas īpatnībām, tostarp:

- profilēšanas procesa iekļaušanās pakāpe, tostarp personu izsekošana dažādās vietnēs, ierīcēs un pakalpojumos;
- attiecīgo personu gaidas un vēlmes;
- veids, kādā reklāma tiek pasniegta vai
- zināšanu par mērķa datu subjektu neaizsargātību izmantošana.

Apstrāde, kam var būt neliela ietekme uz personām, faktiski var ievērojami ietekmēt atsevišķas sabiedrības grupas, piemēram, minoritāšu grupas vai neaizsargātus pieaugušos. Piemēram, persona,

par kuru ir zināms, ka viņai ir vai varētu būt finansiālas grūtības un kurai regulāri mērķtiecīgi piedāvā reklāmas par aizdevumiem ar lieliem procentiem, var pieteikties šiem piedāvājumiem un potenciāli nonākt vēl lielākos parādos.

Automatizētai lēmumu pieņemšanai, kuras rezultātā rodas diferencēta cenu noteikšana, pamatojoties uz personas datiem vai personiskajām īpašībām, var arī būt ievērojama ietekme, ja, piemēram, pārmērīgi augstas cenas efektīvi attur personu no noteiktu preču vai pakalpojumu iegādes.

Līdzīga veida ievērojamu ietekmi var izraisīt arī citu personu, nevis tās, uz kuru attiecas automatizētais lēmums, veiktās darbības. Turpmāk sniegts to ilustrējošs piemērs.

Piemērs

Teorētiskā situācijā kredītkaršu uzņēmums varētu samazināt klienta kartes limitu, pamatojoties nevis uz klienta paša atmaksas vēsturi, bet gan uz netradicionāliem kredītvērtējuma kritērijiem, piemēram, citu klientu, kurš dzīvo tajā pašā apgabalā un iepērkas tajā pašā veikalā, analīzi.

Tas var nozīmēt, ka kādam tiek atņemtas iespējas, pamatojoties uz citu personu rīcību.

Citos apstākļos šāda veida raksturlielumu izmantošanai var būt priekšrocības, izsniedzot kredītus arī tām personām, kurām nav parastās kredītvēstures un kuras pretējā gadījumā saņemtu atteikumu.

C. Aizlieguma izņēmumi

Regulas 22. panta 1. punktā noteikts vispārējs aizliegums izmantot tikai automatizētu individuālu lēmumu pieņemšanu ar tiesiskām sekām vai līdzīga veida ievērojamu ietekmi, kā aprakstīts iepriekš.

Tas nozīmē, ka pārziņiem nevajadzētu veikt 22. panta 1. punktā aprakstīto apstrādi, ja vien netiek piemērots kāds no turpmāk minētajiem 22. panta 2. punkta izņēmumiem gadījumos, kad lēmums ir:

- a) nepieciešams līguma izpildei vai līguma noslēgšanai;
- b) atļauts saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kuri piemērojami pārzinim un kuros paredzēti arī atbilstoši aizsardzības pasākumi datu subjekta tiesību, brīvību un leģitīmo interešu aizsardzībai, vai
- c) pamatots ar datu subjekta nepārprotamu piekrišanu.

Ja lēmumu pieņemšanā ir ietvertas īpašas datu kategorijas, kuras definētas 9. panta 1. punktā, pārzinim jānodrošina arī to atbilstība 22. panta 4. punkta prasībām.

1. Līguma izpilde

Pārziņi var vēlēties izmantot tikai automatizētas lēmumu pieņemšanas procesus līgumiskos nolūkos, uzskatot, ka tas ir vispiemērotākais veids šā mērķa sasniegšanai. Regulāra cilvēka iesaiste reizēm var būt nepraktiska vai neiespējama apstrādājamo datu apjoma dēļ.

Pārzinim jāspēj pierādīt, ka šāda veida apstrāde ir vajadzīga, ņemot vērā to, vai ir iespējams izmantot metodi, kas mazāk skar privātumu³⁵. Ja tā paša mērķa sasniegšanai ir citi iedarbīgi līdzekļi, kas nodrošina mazāku iejaukšanos, tad tā nebūtu “vajadzīga”.

Automatizēta lēmumu pieņemšana, kas aprakstīta 22. panta 1. punktā, var būt vajadzīga arī pirmslīguma apstrādei.

Piemērs

Uzņēmums reklamē brīvu vakanci. Tā kā darbs attiecīgajā uzņēmumā ir populārs, uzņēmums saņem desmitiem tūkstošu pieteikumu. Pateicoties ārkārtīgi liela pieteikumu apjomam, uzņēmums var secināt, ka praktiski nav iespējams identificēt kandidātus, neizmantojot pilnībā automatizētus līdzekļus, lai atsijātu neatbilstošus pieteikumus. Šajā gadījumā automatizēta lēmumu pieņemšana var būt nepieciešama, lai izveidotu īsu iespējamo kandidātu sarakstu nolūkā slēgt līgumu ar datu subjektu.

Pamatnostādņu III nodaļā (B iedaļa) informācija par līgumiem ir norādīta kā apstrādes likumīgs pamats.

2. Atļauts saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem

Automatizēta lēmumu pieņemšana, tostarp profilēšana, iespējams, var tikt izmantota saskaņā ar 22. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ja Savienības vai dalībvalsts tiesību akti to atļauj. Attiecīgajos tiesību aktos nosaka arī atbilstošus aizsardzības pasākumus nolūkā aizsargāt datu subjekta tiesības, brīvības un legītīmās intereses.

Regulas 71. apsvērumā teikts, ka tas varētu attiekties arī uz automatizētu lēmumu pieņemšanu, kas definēta 22. panta 1. punktā, nolūkā uzraudzīt un novērst krāpšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai nodrošināt pārziņa sniegtā pakalpojuma drošību un uzticamību.

3. Skaidra piekrišana

Saskaņā ar 22. pantu ir nepieciešama *skaidra* piekrišana. Apstrāde, kas atbilst 22. panta 1. punktā sniegtajai definīcijai, rada būtiskus datu aizsardzības riskus, un tādēļ augsta līmeņa individuāla kontrole pār personas datiem tiek uzskatīta par atbilstošu.

“Skaidra piekrišana” nav definēta VDAR. 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnēs par piekrišanu³⁶ sniegti norādījumi tās interpretācijai.

Pamatnostādņu III nodaļā (B iedaļa) sniegta papildu informācija par piekrišanu kopumā.

³⁵ Buttarelli, Giovanni. *Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A Toolkit*. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs, 2017. gada 11. aprīlis, https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/17-04-11_necessity_toolkit_en_0.pdf Pieklūts 2017. gada 24. aprīlī.

³⁶ 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pārredzamības pamatnostādnes saskaņā ar Regulu 2016/679, WP259. 2017. gada 28. novembris, http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48849. Pieklūts 2017. gada 18. decembrī.

D. Īpašās personas datu kategorijas — 22. panta 4. punkts

Automatizēta lēmumu pieņemšana (aprakstīta 22. panta 1. punktā), kas ietver īpašās personas datu kategorijas, ir atļauta tikai saskaņā ar šādiem kumulatīviem nosacījumiem (22. panta 4. punkts):

- pastāv piemērojams 22. panta 2. punkta izņēmums un
- piemērojams 9. panta 2. punkta a) vai g) apakšpunkts.

9. panta 2. punkta a) apakšpunkts — datu subjekta nepārprotama piekrišana vai
---

9. panta 2. punkta g) apakšpunkts — apstrāde, kas vajadzīga būtisku sabiedrības interešu dēļ, pamatojoties uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas ir samērīgas izvirzītajam mērķim, ievēro tiesību uz datu aizsardzību būtību un paredz piemērotus un konkrētus pasākumus datu subjekta pamattiesību un interešu aizsardzībai.

Abos iepriekšminētajos gadījumos pārzinim jāievieš atbilstoši pasākumi, lai aizsargātu datu subjekta tiesības, brīvības un legītimās intereses.

E. Datu subjekta tiesības³⁷

1. **Regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts un 14. panta 2. punkta g) apakšpunkts — tiesības tikt informētam**

Ņemot vērā iespējamus riskus un traucējumus, kādus datu subjektu tiesībām rada 22. pantā ietvertā profilēšana, pārziniem būtu īpaši jāņem vērā viņu pārredzamības pienākumi.

Regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā un 14. panta 2. punkta g) apakšpunktā noteikts, ka pārziniem ir jānodrošina konkrēta un viegli pieejama informācija par automatizētu lēmumu pieņemšanu, kuras pamatā ir tikai automatizēta apstrāde, tostarp profilēšana, kas rada tiesiskas sekas vai līdzīga veida ievērojamu ietekmi³⁸.

Ja pārzinis pieņem automatizētus lēmumus, kā aprakstīts 22. panta 1. punktā, viņam:

- jāinformē datu subjekts, ka viņš veic šāda veida darbības;
- jāsniedz jēgpilna informācija par ietverto loģiku un
- jāizskaidro apstrādes nozīmīgums un paredzamās sekas.

Šādas informācijas sniegšana arī palīdzēs pārzinim nodrošināt to, ka tiek izpildīti daži 22. panta 3. punktā un 71. apsvērumā minētie nepieciešamie aizsardzības pasākumi.

Ja automatizēta lēmumu pieņemšana un profilēšana neatbilst 22. panta 1. punkta definīcijai, iepriekš minētās informācijas sniegšana tomēr atbilst labai praksei. Jebkurā gadījumā pārzinim ir jānodrošina

³⁷ VDAR 12. pantā paredzēta kārtība, kāda piemērojama datu subjekta tiesību īstenošanai

³⁸ Minēts 22. panta 1. un 4. punktā. 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pārredzamības pamatnostādnes attiecas uz vispārējām informācijas prasībām, kas noteiktas 13. un 14. pantā.

datu subjektam pietiekama informācija, lai apstrāde notiktu godprātīgi³⁹, un jāizpilda visas pārējās 13. un 14. pantā minētās prasības attiecībā uz informāciju.

Jēgpilna informācija par “ietverto loģiku”

Mašīnmācīšanās attīstība un sarežģītība var apgrūtināt izpratni par to, kā darbojas automatizētas lēmumu pieņemšanas process vai profilēšana.

Pārzinim būtu jāatrod vienkāršs veids, kādā informēt datu subjektu par pamatojumu vai kritērijiem lēmuma pieņemšanas pamatā. VDAR ir prasība pārzinim sniegt jēgpilnu informāciju par ietverto loģiku, kam nav obligāti jābūt sarežģītam paskaidrojumam par izmantotajiem algoritmiem vai pilnīgai algoritma izpaušanai⁴⁰. Tomēr informācijai vajadzētu būt pietiekami visaptverošai, lai datu subjekts saprastu lēmuma iemeslus.

Piemērs

Pārzinis izmanto kredītpunktu vērtējumu, lai novērtētu un noraidītu personas aizdevuma pieteikumu. Vērtējumu varēja nodrošināt kredītreitingu aģentūra, vai arī to varēja aprēķināt, tieši pamatojoties uz pārziņa rīcībā esošo informāciju.

Neatkarīgi no avota (un informācija par avotu datu subjektam jāsniedz saskaņā ar 14. panta 2. punkta f) apakšpunktu, ja personas dati nav iegūti no datu subjekta), ja pārzinis atsaucas uz šo rezultātu, viņam ir jāspēj rezultātu un izmantoto pamatojumu izskaidrot datu subjektam.

Pārzinis izskaidro, ka šis process tam palīdz pieņemt taisnīgus un atbildīgus lēmumus par aizdevumiem. Viņš sniedz informāciju par galvenajiem raksturlielumiem, kas tiek ņemti vērā, pieņemot lēmumu, šīs informācijas avotu un atbilstību. Tā var būt, piemēram:

- informācija, ko datu subjekts sniedz pieteikuma veidlapā;
- informācija par agrāko klienta uzvedību, tostarp jebkādiem maksājumu kavējumiem un
- oficiāla publiskā reģistra informācija, piemēram, informācija par krāpšanas gadījumiem un maksātspējas dokumenti.

Pārzinis iekļauj arī informāciju datu subjekta informēšanai par to, ka izmantotās kredītpunktu vērtēšanas metodes tiek regulāri pārbaudītas, lai nodrošinātu metožu godprātību, efektivitāti un objektivitāti.

Pārzinis sniedz datu subjektam kontaktinformāciju, lai tas varētu pieprasīt jebkāda noraidoša lēmuma pārskatīšanu saskaņā ar 22. panta 3. punkta noteikumiem.

“Nozīmīgums” un “paredzamās sekas”

³⁹ VDAR 60. apsvēruma: “Pārzinim būtu jāsniedz datu subjektam jebkāda papildu informāciju, kas vajadzīga, lai nodrošinātu godprātīgu un pārredzamu apstrādi, ņemot vērā konkrētos apstākļus un kontekstu, kādā personas dati tiek apstrādāti. Turklāt datu subjektam vajadzētu būt informētam par profilēšanu un šādas profilēšanas sekām.”

⁴⁰ Sarežģītība nav attaisnojums nesniegt datu subjektam informāciju. Regulas 58. apsvērumā ir noteikts, ka pārredzamības princips ir “jo īpaši svarīgs situācijās, kad iesaistīto personu skaits un praksē izmantoto tehnoloģiju sarežģītība apgrūtina datu subjekta iespējas zināt un saprast, vai tiek vākti viņa personas dati, kas to dara un kādā nolūkā, kā piemēram, tiešsaistes reklāmas gadījumā”.

Šis formulējums norāda, ka ir jāsniedz informācija par paredzēto vai turpmāko apstrādi un to, kā automatizēta lēmumu pieņemšana varētu ietekmēt datu subjektu⁴¹. Lai šī informācija būtu jēgpilna un saprotama, būtu jānorāda reāli, iespējamo seku veidu taustāmi piemēri.

Digitālā kontekstā pārzinis varētu izmantot papildu rīkus, kas palīdzētu ilustrēt šādas sekas.

Piemērs

Apdrošināšanas sabiedrība izmanto automatizētas lēmumu pieņemšanas procesu, lai, pamatojoties uz klientu braukšanas uzvedību, noteiktu transportlīdzekļu apdrošināšanas prēmiju apmēru. Lai raksturotu apstrādes nozīmīgumu un paredzamās sekas, tā paskaidro, ka bīstams braukšanas stils var radīt lielākus apdrošināšanas maksājumus, un piedāvā lietotni, kurā salīdzina izdomātus autovadītājus, no kuriem vienam ir bīstami braukšanas ieradumi, piemēram, viņš strauji uzņem ātrumu un bremzē pēdējā brīdī.

Tā izmanto grafiskos līdzekļus, lai sniegtu padomus, kā atbrīvoties no šādiem ieradumiem un attiecīgi samazināt apdrošināšanas prēmijas apmēru.

Pārziņi var izmantot līdzīgus vizuāli tehniskos paņēmienus, lai izskaidrotu pagātnes lēmuma pieņemšanu.

2. Regulas 15. panta 1. punkta h) apakšpunkts — piekļuves tiesības

Regulas 15. panta 1. punkta h) apakšpunktā datu subjektiem ir noteiktas tiesības saņemt tādu pašu informāciju par tikai automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, kā noteikts 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā un 14. panta 2. punkta g) apakšpunktā, proti, šādu informāciju:

- ka pastāv automatizēta lēmumu pieņemšana, tostarp profilēšana;
- jēgpilna informācija par ietverto loģiku un
- šādas apstrādes nozīmīgums un paredzamās sekas attiecībā uz datu subjektu.

Pārzinim būtu vajadzējis sniegt datu subjektam šādu informāciju jau saskaņā ar pārzinim 13. pantā noteiktajiem pienākumiem⁴².

Regulas 15. panta 1. punkta h) apakšpunktā ir noteikts, ka pārzinim būtu jāsniedz datu subjektam informācija par apstrādes *paredzamajām sekām*, nevis skaidrojums par *konkrētu* lēmumu. Regulas 63. apsvērumā tas ir precizēts, nosakot, ka katram datu subjektam vajadzētu būt piekļuves tiesībām, lai saņemtu “paziņojumu” par automātisku datu apstrādi, tai skaitā ietverto loģiku un to, kādas ir šādas apstrādes sekas – *vismaz* tad, ja apstrāde pamatojas uz profilēšanu.

⁴¹ Eiropas Padome. Projekts skaidrojošajam ziņojumam par Eiropas Padomes Konvencijas Nr. 108 modernizēto versiju, 75. punkts: “Datu subjektiem būtu jābūt tiesībām būt informētiem par pamatojumu, kas tiek izmantots viņu datu apstrādes pamatā, tostarp šāda pamatojuma sekas, kura rezultātā tiek izdarīti secinājumi, jo īpaši gadījumos, kad automatizētai lēmumu pieņemšanai, tostarp profilēšanai, tiek izmantoti algoritmi. Piemēram, kredītspējas vērtēšanas gadījumā viņiem būtu jābūt tiesībām būt informētiem par loģiku, kas tiek izmantota viņu datu apstrādes pamatā, un kuras rezultātā tiek pieņemts apstiprinošs vai noraidošs lēmums, nevis tikai informācija par pašu lēmumu. Bez izpratnes par šiem elementiem nebūtu iespējams efektīvi izmantot citus būtiskus aizsardzības pasākumus, piemēram, tiesības iebilst un tiesības iesniegt sūdzību kompetentajai iestādei.”

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806b6ec2> . Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

⁴² VDAR 12. panta 3. punktā ir precizēti šīs informācijas sniegšanai paredzētie termiņi.

Izmantojot 15. pantā ietvertās tiesības, datu subjektam var kļūt zināmi lēmumi, kas attiecībā uz viņu ir pieņemti, tai skaitā pamatojoties uz profilēšanu.

Pārzinim būtu jānodrošina datu subjektam vispārēja informācija (jo īpaši par faktoriem, kas ņemti vērā lēmumu pieņemšanas procesā, un to attiecīgo nozīmi apkopojuma līmenī), kas viņam būtu lietderīga, lai apstrīdētu lēmumu.

F. Atbilstošu aizsardzības pasākumu pieņemšana

Ja apstrādes pamats ir 22. panta 2. punkta a) apakšpunkts vai 22. panta 2. punkta c) apakšpunkts, saskaņā ar 22. panta 3. punktu pārziņiem jāievieš atbilstoši aizsardzības pasākumi, lai aizsargātu datu subjektu tiesības un leģitīmās intereses. Saskaņā ar 22. panta 2. punkta b) apakšpunktu dalībvalsts vai Savienības tiesību aktos, ar ko atļauj apstrādi, jāietver arī atbilstoši aizsardzības pasākumi.

Šādiem pasākumiem būtu jāietver vismaz veids, kādā datu subjekts var panākt cilvēka līdzdalību, paust savu viedokli un apstrīdēt lēmumu.

Cilvēka līdzdalība ir galvenais elements. Jebkura pārskatīšana jāveic personai, kurai ir atbilstošas pilnvaras un spējas mainīt lēmumu. Pārskatītājam būtu jāveic visu attiecīgo datu, tostarp jebkādas datu subjekta sniegtās papildu informācijas, rūpīgs novērtējums.

Regulas 71. apsvērumā uzsvērts, ka atbilstošiem aizsardzības pasākumiem *jebkurā gadījumā* būtu arī jāaptver:

“(..) konkrētas informācijas sniegšana datu subjektam un tiesības (..) saņemt paskaidrojumu par lēmumu, kas pieņemts pēc šādas izvērtēšanas, un apstrīdēt lēmumu.”

Pārzinim ir jānodrošina vienkāršs veids, kādā datu subjekts īsteno šīs tiesības.

Šeit tiek uzsvērta apstrādes pārredzamības nepieciešamība. Datu subjekts varēs apstrīdēt lēmumu vai paust savu viedokli tikai tad, ja pilnībā sapratīs, kā un uz kāda pamata lēmums ir pieņemts. Pārredzamības prasības ir apskatītas IV nodaļā (E iedaļa).

Kļūdas vai neobjektivitāte vāktajos vai koplietotajos datos vai kļūda vai neobjektivitāte automatizētas lēmumu pieņemšanas procesā var radīt:

- nepareizas klasifikācijas un
- novērtējumus, kuru pamatā ir neprecīzas prognozes, kas
- negatīvi ietekmē personas.

Pārziņiem būtu biežāk jānovērtē datu kopas, kuras viņi apstrādā, lai pārbaudītu to objektivitāti un izstrādātu veidus, kā novērst jebkādas aizspriedumu elementus, tostarp pārmērīgu paļaušanos uz korelācijām.

Papildu nodēriģi pasākumi ir sistēmas, kuras pārbauda algoritmus un regulāri pārskata automatizētas lēmumu pieņemšanas, tostarp profilēšanas precizitāti un atbilstību.

Pārziņiem būtu jāievieš atbilstošas procedūras un pasākumi, lai novērstu kļūdas, neprecizitātes⁴³ vai diskrimināciju, pamatojoties uz īpašajām datu kategorijām. Šie pasākumi būtu jāizmanto cikliski; ne

---

⁴³ VDAR 71. apsvērumā noteikts, ka:

tikai projektēšanas stadijā, bet nepārtraukti, jo profilēšana tiek piemērota personām. Šādu testu rezultātiem vajadzētu būt iekļautiem sistēmas konstrukcijā.

Papildu piemēri par atbilstošiem aizsardzības pasākumiem ir atrodamī sadaļā [Ieteikumi](#).

V. Bērni un profilēšana

Ar VDAR datu pārziņiem tiek uzlikti papildu pienākumi, apstrādājot bērnu personas datus.

Pašā 22. pantā netiek nošķirts, vai apstrāde attiecas uz pieaugušajiem vai bērniem. Tomēr 71. apsvērumā teikts, ka bērniem nevajadzētu piemērot tikai automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, kas rada tiesiskas sekas vai līdzīga veida ievērojamu ietekmi⁴⁴. Ņemot vērā to, ka šis formulējums nav atspoguļots pašā pantā, 29. panta Datu aizsardzības darba grupa neuzskata, ka tas ir absolūts šāda veida apstrādes aizliegums attiecībā uz bērniem. Tomēr, ņemot vērā šo apsvērumu, 29. panta Datu aizsardzības darba grupa iesaka pārziņiem pamatojuma nolūkos principā neatsaukties uz 22. panta 2. punktā paredzētajiem izņēmumiem.

Tomēr var būt daži apstākļi, kad pārziņiem ir nepieciešams veikt tikai automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, kam ir tiesiskas sekas vai līdzīga veida ievērojama ietekme attiecībā uz bērniem, piemēram, lai aizsargātu bērnu labklājību. Tādā gadījumā apstrāde var tikt veikta, pamatojoties uz 22. panta 2. punkta a), b) vai c) apakšpunktā paredzētajiem izņēmumiem.

Minētajos gadījumos ir jābūt atbilstošiem aizsardzības pasākumiem, kā to prasa 22. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 22. panta 3. punkts, un tādēļ tiem jābūt piemērotiem attiecībā uz bērniem. Pārziņim ir jānodrošina, ka šie aizsardzības pasākumi efektīvi aizsargā to bērnu tiesības, brīvības un leģitīmas intereses, kuru datus viņi apstrādā.

Nepieciešamība pēc īpašas aizsardzības bērniem ir atspoguļota 38. apsvērumā, kurā teikts:

Bērniem pienākas īpaša personas datu aizsardzība, jo viņi var pietiekami neapzināties attiecīgos riskus, sekas un aizsardzības pasākumus un savas tiesības saistībā ar personas datu apstrādi. Šāda īpaša aizsardzība jo īpaši būtu jāpiemēro bērnu personas datu izmantošanai *tirgvedības vai personības vai lietotāju profilu izveides un personas datu vākšanas attiecībā uz bērniem nolūkos, lietojot tieši bērnam piedāvātos pakalpojumus.*

Regulas 22. panta nosacījumi neaizliedz pārziņiem pieņemt tikai automatizētus lēmumus attiecībā uz bērniem, ja šiem lēmumiem nav tiesiskas sekas vai līdzīga veida ievērojama ietekme uz bērnu. Tomēr tikai automatizēta lēmumu pieņemšana, kas ietekmē bērna izvēli un uzvedību, iespējams, varētu radīt tiesiskas sekas vai līdzīga veida ievērojamu ietekmi attiecībā uz viņiem – atkarībā no konkrēto izvēļu un uzvedības veida.

“Lai nodrošinātu godprātīgu un pārredzamu apstrādi attiecībā uz datu subjektu, ņemot vērā konkrētos apstākļus un kontekstu, kurā personas dati tiek apstrādāti, pārziņim būtu jāizmanto piemērotas matemātiskās vai statistikas procedūras profilēšanai, jāveic atbilstīgi tehniski un organizatoriski pasākumi, lai jo īpaši nodrošinātu, ka tiek koriģēti faktori, kuru dēļ rodas personas datu neprecizitātes, un ka līdz minimumam ir samazināts kļūdu rašanās risks, (...)”

⁴⁴ Regulas 71. apsvēruma: “Šāds pasākums nebūtu jāattiecinā uz bērnu.”

Tā kā bērni pārstāv mazāk aizsargātu sabiedrības grupu, organizācijām vispār būtu jāatturas no bērnu profilēšanas tirgvedības nolūkos⁴⁵. Bērni var būt īpaši viegli aizskarami tiešsaistes vidē, un tos var vieglāk ietekmēt uz uzvedību balstīta reklāma. Piemēram, tiešsaistes spēlēs profilēšanu var izmantot, lai atlasītu spēlētājus, kuri saskaņā ar algoritmu, visticamāk, izdos naudu par spēli, kā arī lai piedāvātu personalizētāku reklāmu. Bērna vecums un briedums var ietekmēt viņa spēju saprast šāda veida tirgvedības motivāciju vai sekas⁴⁶.

Regulas 40. panta 2. punkta g) apakšpunktā ir skaidri noteikta tādu rīcības kodeksu izstrāde, kuros iekļauti aizsardzības pasākumi bērniem; pastāv iespēja arī pārstrādāt esošos kodeksus⁴⁷.

VI. Datu aizsardzības ietekmes novērtējumi (DAIN) un datu aizsardzības speciālists (DAS)

Pārskatbildība ir svarīga joma un skaidri noteikta prasība saskaņā ar VDAR.⁴⁸

DAIN kā galvenais pārskatbildības rīks ļauj pārzinim novērtēt riskus, kas saistīti ar automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu. Tas ir veids, kā pierādīt, ka ir ieviesti atbilstoši pasākumi, lai novērstu šos riskus un pierādītu atbilstību VDAR.

Regulas 35. panta 3. punkta a) apakšpunktā uzsvērts, ka pārzinim ir jāveic DAIN šādā gadījumā:

ar fiziskām personām saistītu personisku aspektu *sistemātiska un plaša izvērtēšana*, kuras pamatā ir automatizēta apstrāde, *tostarp* profilēšana, un ar kuru pamato lēmumus, kas fiziskai personai rada tiesiskās sekas vai kas līdzīgā veidā ievērojami ietekmē fizisko personu;

Regulas 35. panta 3. punkta a) apakšpunkts attiecas uz izvērtējumiem, kas ietver profilēšanu un lēmumus, kuru “pamats” ir automatizēta apstrāde, nevis “tikai” automatizēta apstrāde. Mēs to saprotam tādējādi, ka 35. panta 3. punkta a) apakšpunkts tiks piemērots lēmumu pieņemšanai, tostarp profilēšanai, kuras rezultātā rodas tiesiskās sekas vai līdzīga būtiska ietekme un kura *nav* pilnībā automatizēta, kā arī tikai automatizētai lēmumu pieņemšanai, kas definēta 22. pantā 1. punktā.

Ja pārzinis paredz “modeļus”, kurā tas pieņem *tikai* automatizētus lēmumus, kam ir *liela ietekme* uz personām, pamatojoties uz *profiliem*, kuri iegūti par šīm personām, un viņš *nevar* paļauties uz personas piekrišanu, uz līgumu ar personu vai uz likumu, kas to atļautu, pārzinim šādu apstrādi nevajadzētu turpināt.

⁴⁵ 29. panta Datu aizsardzības darba grupa Atzinumā 02/2013 par viedtālrunu lietojumprogrammām (WP202), kas pieņemts 2013. gada 27. februārī, īpašajā 3.10. sadaļā par bērniem, 26. lappusē ir noteikts, ka “pārziņiem nevajadzētu apstrādāt bērnu datus uzvedības reklāmas nolūkiem ne tieši, ne netieši, jo tas sniedzas ārpus bērna izpratnes un tādējādi pārsniegs likumīgas apstrādes robežas”.

⁴⁶ ES pētījumā par [tirgvedības ietekmi uz bērnu uzvedību, izmantojot sociālos medijus, tiešsaistes spēles un mobilās lietotnes](#) tika konstatēts, ka tirgvedības praksei ir nepārprotama ietekme uz bērnu uzvedību. Šis pētījums balstījās uz bērniem vecumā no 6 līdz 12 gadiem.

⁴⁷ Viens piemērs rīcības kodeksam, kas attiecas uz tirgvedību, kura vērsta uz bērniem, ir *FEDMA* rīcības kodeksa paskaidrojuma raksts, kas pieejams vietnē: <http://www.oecd.org/sti/ieconomy/2091875.pdf> Piekļūts 2017. gada 15. maijā. Skatīt jo īpaši: “6.2. Tirgotāji, kuru mērķauditorija vai daļa no tās ir bērni, nedrīkst izmantot bērnu uzticēšanos, lojalitāti, ne aizsargātību vai pieredzes trūkumu.”; 6.8.5. Tirgotājiem nevajadzētu padarīt detalizētas personas informācijas vākšanu par nosacījumu bērna piekļuvei vietnei. Konkrēti, īpašus stimulus, piemēram, balvas piedāvājumus un spēles, nevajadzētu izmantot, lai mudinātu bērnus izpaust detalizētu personīgo informāciju.”

⁴⁸ Kā to pieprasa VDAR 5. panta 2. punkts

Pārzinis joprojām var paredzēt lēmumu pieņemšanas “modeli”, kā pamatā ir profilēšana, būtiski palielinot cilvēka līdzdalības līmeni, lai modelis *vairs nebūtu pilnībā automatizētas lēmumu pieņemšanas process*, lai gan apstrāde joprojām varētu radīt risku personu pamattiesībām un brīvībām. Tādā gadījumā pārzinim jānodrošina, ka šie riski var tikt novērsti un tiek nodrošināta atbilstība prasībām, kas aprakstītas šo pamatnostādņu III nodaļā.

DAIN var arī būt noderīgs veids, palīdzot pārzinim noteikt, kādus pasākumus ieviest, lai novērstu ar datu apstrādi saistītos datu aizsardzības riskus. Šādi pasākumi⁴⁹ var ietvert:

- datu subjekta informēšana par automatizētas lēmumu pieņemšanas procesu un ietverto loģiku;
- apstrādes nozīmīguma un paredzamo seku datu subjektam izskaidrošana;
- līdzekļu, ar ko datu subjektam iebilst pret lēmumu, nodrošināšana un
- iespēja datu subjektam paust savu viedokli.

Citām profilēšanas darbībām var būt nepieciešams veikt DAIN atkarībā no konkrētā gadījuma īpatnībām. Pārziņi varētu vēlēties iepazīties ar 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnēm par DAIN⁵⁰, lai iegūtu papildu informāciju un palīdzētu noteikt DAIN veikšanas nepieciešamību.

Papildu pārskatatbildības prasība ir DAS nozīmēšana gadījumos, kad profilēšana un/vai automatizēta lēmumu pieņemšana ir pārziņa pamatdarbība un ir vajadzīga plaša mēroga datu subjektu regulāra un sistemātiska uzraudzība (37. panta 1. punkta b) apakšpunkts)⁵¹.

1. PIELIKUMS — Labas prakses ieteikumi

---

⁴⁹ Atspoguļojot 13. panta 2. punkta f) apakšpunkta, 14. panta 2. punkta g) apakšpunkta un 22. panta 3. punkta prasības.

⁵⁰ 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnes par datu aizsardzības ietekmes novērtējumu (DAIN) un to, vai apstrāde “var radīt augstu risku” Regulas 2016/679 izpratnē. 2017. gada 4. aprīlis. http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=44137 Piekļūts 2017. gada 24. aprīlī.

⁵¹ 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādnes par datu aizsardzības speciālistiem (DAS). 2017. gada 5. aprīlis; http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=612048 Piekļūts 2018. gada 22. janvārī

Turpmāk sniegtie labas prakses ieteikumi palīdzēs datu pārziņiem izpildīt VDAR noteikumu prasības attiecībā uz profilēšanu un automatizētu lēmumu pieņemšanu⁵².

Pants	Jautājums	Ieteikums
5. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 12., 13. un 14. pants	Tiesības saņemt informāciju	<p>Attiecībā uz vispārējām pārredzamības prasībām pārziņiem būtu jāiepazīstas ar 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pārredzamības pamatnostādņem WP260.</p> <p>Papildus vispārīgajām prasībām pārziņim, apstrādājot datus saskaņā ar 22. pantā sniegto definīciju, ir jāsniedz jēgpilna informācija par ietvertu loģiku.</p> <p>Tā vietā, lai sniegtu sarežģītu matemātisku skaidrojumu par to, kā darbojas algoritmi vai mašīnmācība, pārziņim būtu jāapsver iespēja izmantot skaidrus un visaptverošus informācijas nodošanas veidus datu subjektam, piemēram:</p> <ul style="list-style-type: none"> • to datu kategorijas, kuras ir vai tiks izmantotas profilēšanas vai lēmumu pieņemšanas procesā; • kāpēc šīs kategorijas tiek uzskatītas par piemērotām; • kā tiek veidots jebkurš profils, kas tiek izmantots automatizētas lēmumu pieņemšanas procesā, tostarp jebkurā analizē izmantotā statistika; • kāpēc šis profils ir saistīts ar automatizētas lēmumu pieņemšanas procesu un • kā tas tiek izmantots, pieņemot lēmumu par datu subjektu. <p>Šāda informācija parasti ir nozīmīgāka datu subjektam un veicina apstrādes pārredzamību.</p> <p>Pārziņi var apsvērt vizualizāciju un interaktīvas metodes, lai veicinātu algoritmisko pārredzamību⁵³.</p>
6. panta 1. punkta a) apakšpunkts	Piekrišana kā apstrādes pamats	Ja pārziņi atsaucas uz piekrišanu kā apstrādes pamatu, tiem jāiepazīstas ar 29. panta Datu aizsardzības darba grupas Pamatnostādņem par piekrišanu WP259.
15. pants	Piekļuves tiesības.	Pārziņi var apsvērt iespēju ieviest datu subjektu mehānismu sava profila, tostarp informācijas un tās izstrādei izmantoto avotu, pārbaudei.

⁵² Pārziņiem ir arī jānodrošina spēkā esošas stingras procedūras, lai spētu izpildīt savus 15.-22. pantā noteiktos pienākumus VDAR noteiktajos termiņos.

⁵³ Informācijas komisāra birojs — *Big data, artificial intelligence, machine learning and data protection* (Lielie dati, mākslīgais intelekts, mašīnmācīšanās un datu aizsardzība), versija 2.0, 03/2017. 87. lpp., 194. punkts, 2017. gada marts. <https://ico.org.uk/media/for-organisations/documents/2013559/big-data-ai-ml-and-data-protection.pdf> Piekļūts 2017. gada 24. aprīlis

16. pants	Tiesības labot	Pārziņi, kuri nodrošina datu subjektiem piekļuvi savam profilam saistībā ar 15. pantā noteiktajām subjektu tiesībām, dod viņiem iespēju atjaunināt vai grozīt jebkādas datu vai profila neprecizitātes. Tas var arī palīdzēt pārziņiem izpildīt viņu pienākumus saskaņā ar 5. panta 1. punkta d) apakšpunktu. Pārziņi var apsvērt iespēju ieviest tiešsaistes vēlmju pārvaldības rīkus, piemēram, privātuma informācijas paneli. Tas sniedz datu subjektiem iespēju pārvaldīt to, kas notiek ar viņu informāciju vairākos dažādos pakalpojumos, ļaujot viņiem mainīt iestatījumus, atjaunināt savus personas datus un pārskatīt vai rediģēt savu profilu, lai novērstu neprecizitātes.
21. panta 1. un 2. punkts	Tiesības iebilst	<p>Datu subjekts ir skaidri jāinformē par viņa tiesībām iebilst atbilstīgi 21. panta 1. un 2. punktam, un šī informācija ir jāparāda skaidri un atsevišķi no citas informācijas (21. panta 4. punkts).</p> <p>Pārziņiem ir jānodrošina, ka šīs tiesības tiek skaidri parādītas viņu tīmekļa vietnē vai jebkuros attiecīgajos dokumentos un nav ielēptas citos nosacījumos.</p>
22. pants un 71. apsvērums	Atbilstoši aizsardzības pasākumi	<p>Šis saraksts, lai arī nav izsmēļošs, sniedz dažus labas prakses ieteikumus, kurus pārziņi var ņemt vērā, pieņemot tikai automatizētus lēmumus, tostarp profilēšanu (saskaņā ar 22. panta 1. punktā sniegto definīciju):</p> <ul style="list-style-type: none"> • regulāras savas sistēmas kvalitātes nodrošināšanas pārbaudes, lai pārlicinātos, ka pret personām ir godīga attieksme un tās netiek citādi diskriminētas, pamatojoties uz īpašām personas datu kategorijām vai citādi; • algoritmu revīzija — mašīnmācīšanās sistēmu izmantoto un izstrādāto algoritmu testēšana, lai pierādītu, ka tie faktiski darbojas, kā paredzēts, un nerada diskriminējošus, kļūdainus vai nepamatotus rezultātus; • neatkarīgas “trešās personas” veiktas revīzijas gadījumā (kad lēmumu pieņemšanai, pamatojoties uz profilēšanu, ir liela ietekme uz personām) sniedz revidentam visu nepieciešamo informāciju par to, kā darbojas algoritms vai mašīnmācīšanās sistēma; • līgumisku garantiju saņemšana attiecībā uz trešo pušu algoritmiem par to, ka ir veikta revīzija un testēšana un algoritms atbilst saskaņotajiem standartiem; • konkrēti pasākumi datu minimizēšanai, iekļaujot skaidri noteiktus profilu saglabāšanas periodus un jebkādas personas datus, ko izmanto, veidojot vai piemērojot profilus; • anonimizācijas vai pseidonimizācijas metožu izmantošana profilēšanas kontekstā; • iespējas datu subjektam izteikt savu viedokli un apstrīdēt lēmumu un • mehānisms cilvēka līdzdalības nodrošināšanai noteiktos gadījumos, piemēram, norādot saiti uz pārsūdzības procesu brīdī, kad automatizētais lēmums

		<p>tiek nogādāts datu subjektam, minot saskaņotus pārskatīšanas termiņus un kontaktpunktu attiecībā uz visiem jautājumiem.</p> <p>Pārziņi var arī izmantot citas iespējas, piemēram:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sertifikācijas mehānismus apstrādes darbībām; • rīcības kodeksus revīzijas procesiem, kas ietver mašīnmācīšanos; • ētiskās pārraudzības padomes, lai novērtētu konkrētas profilēšanas piemērošanas potenciālo kaitējumu un ieguvumus sabiedrībai.
--	--	--

2. PIELIKUMS — Galvenie VDAR noteikumi

Galvenie VDAR noteikumi, kas attiecas uz vispārēju profilēšanu un automatizētu lēmumu pieņemšanu

Pants	Apsvērumi	Piezīmes
3. pants 2. punkta b) apakšpunkts	24. apsvērumi	Datu subjektu uzvedības novērošana, ciktāl viņu uzvedība notiek Savienībā. 24. apsvērumi “(.) tiek izsekota internetā (..) izmantot personas datu apstrādes paņēmienus, kas ietver fiziskas personas profilēšanu, <i>jo īpaši, lai pieņemtu lēmumus</i> par datu subjektu vai lai analizētu vai iepriekš paredzētu datu subjekta personīgās vēlmes, uzvedību un attieksmi”.
4. pants 4. punkts	30. apsvērumi	4. panta 4. punktā sniegtā profilēšanas definīcija 30. apsvērumi “ar tiešsaistes identifikatoriem (..) piemēram, ar interneta protokola adresēm, sīkdatņu identifikatoriem vai citiem identifikatoriem, piemēram, radiofrekvenciālās identifikācijas marķējumiem (..) iespējams, tiek atstātas pēdas, kuras jo īpaši savienojumā ar unikāliem identifikatoriem un citu informāciju, ko saņem serveri, <i>var izmantot, lai veidotu fizisku personu profilus un lai identificētu tās.</i> ”
5. un 6. pants	72. apsvērumi	72. apsvērumi: “Profilēšanai piemēro šīs regulas noteikumus, ar ko reglamentē personas datu apstrādi, piemēram, apstrādes juridisko pamatu (6. pants) vai datu aizsardzības principus (5. pants).”
8. apsvērumi	38. apsvērumi	Bērnu personas datu izmantošana profilēšanas nolūkiem. 38. apsvērumi: Bērniem pienākas īpaša (..) aizsardzība (..) jo īpaši būtu jāpiemēro bērnu personas datu izmantošanai (..), lai veidotu personu vai lietotāju profilus.”
13. un	60. apsvērumi	Tiesības būt informētam.

14. pants	ērums	60. apsvērumis: “Turklāt datu subjektam vajadzētu būt informētam par profilēšanu un šādas profilēšanas sekām”.
15. pants	63. apsvērumis	Piekļuves tiesības. 63. apsvērumis: “vajadzētu būt tiesībām zināt un saņemt paziņojumu (..) par to, kādos nolūkos personas datus apstrādā, (..) un kādas ir šādas apstrādes sekas – vismaz tad, ja apstrāde pamatojas uz profilēšanu.”
21. panta 1., 2. un 3. punkts	70. apsvērumis	Tiesības iebilst pret profilēšanu. 70. apsvērumis “(..) vajadzētu būt tiesībām (..) iebilst pret šādu apstrādi, tostarp profilēšanu, ciktāl tā saistīta ar šādu tiešo tirgvedību.”
23. pants	73. apsvērumis	73. apsvērumis: “Ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem var piemērot ierobežojumus attiecībā uz konkrētiem principiem un (..) tiesībām iebilst, lēmumiem, kas pamatojas uz profilēšanu (..), ciktāl tas demokrātiskā sabiedrībā ir nepieciešami un samērīgi”, lai aizsargātu konkrētas sabiedrības interešu mērķus.
35. panta 3. punkta a) apakšpunkts	91. apsvērumis	DAIN ir jāveic šādā gadījumā: “ar fiziskām personām saistītu personisku aspektu <i>sistemātiska un plaša novērtēšana</i> , kuras pamatā ir automatizēta apstrāde, <i>tostarp</i> profilēšana, un ar kuru pamato lēmumus, kas fiziskai personai rada tiesiskās sekas vai līdzīgi būtiski ietekmē fizisko personu;” Attiecas uz lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, kas nav tikai automatizēta.

Galvenie VDAR noteikumi, kuros minēta 22. pantā definētā automatizētā lēmumu pieņemšana

Pants	Apsvērumis	Piezīmes
13. panta 2. punkta f) apakšpunkts un 14. panta 2. punkta g) apakšpunkts	61. apsvērumis	Tiesības būt informētam par: <ul style="list-style-type: none"> • automatizētu lēmumu pieņemšanu atbilstīgi 22. panta 1. un 4. punktam; • jēgpilnu informāciju par ietvērto loģiku; • šādas apstrādes nozīmīgumu un paredzamajām sekām.
15. panta h) apakšpunkts		Konkrētas tiesības piekļūt informācijai par tikai automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu.
22. panta 1. punkts	71. apsvērumis	Aizliegums pieņemt lēmumus, pamatojoties tikai uz automatizētu apstrādi, tostarp profilēšanu, kas rada tiesiskās sekas vai līdzīga veida ievērojamu ietekmi. Papildus pamatnostādņu pamattekstā sniegtajam paskaidrojumam turpmāk minētajos punktos sniegta sīkāka informācija par pamatojumu, interpretējot 22. pantu kā aizliegumu: <ul style="list-style-type: none"> • kaut arī III nodaļa attiecas uz datu subjekta tiesībām,

		<p>12.-22. panta noteikumi neskar vienīgi <i>aktīvu</i> tiesību īstenošanu. Dažas tiesības ir <i>pasīvas</i>; tās visas neattiecas uz situācijām, kad datu subjekts rīkojas, t. i., iesniedz prasību vai sūdzību, vai kāda veida pieprasījumu. 15.-18. pants un 20.-21. pants skar datu subjektu, kurš aktīvi izmanto savas tiesības, savukārt 13. un 14. pants attiecas uz pienākumiem, kas datu pārzinim jāpilda bez aktīvas datu subjekta iesaistes. Tādējādi 22. panta iekļaušana šajā nodaļā pati par sevi nenozīmē tiesības iebilst;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 12. panta 2. punktā tiek runāts par “datu subjekta tiesību īstenošanu saskaņā ar 15.–22. pantu”; bet tas nenozīmē, ka pats 22. panta 1. punkts ir jāinterpretē kā tiesības. Regulas 22. pantā ietvertas aktīvas tiesības, bet tās ir daļa no aizsardzības pasākumiem, kas jāpiemēro gadījumos, kad ir atļauta automatizēta lēmumu pieņemšana (22. panta 2. punkta a) līdz c) apakšpunkts) — tiesības panākt cilvēka līdzdalību, izteikt savu viedokli un apstrīdēt lēmumu. Tas attiecas tikai uz šiem gadījumiem, jo 22. panta 1. punktā aprakstītā apstrāde uz citiem pamatiem ir aizliegta; • 22. pants ir VDAR iedaļā, kuras nosaukums ir “Tiesības iebilst un automatizēta individuālu lēmumu pieņemšana”, norādot, ka 22. pantā nav ietvertas tādas tiesības iebilst kā, piemēram, 21. pantā. Vēl vairāk tiek uzsvērts, ka 22. pantā nav vienlīdz precīzi formulēts informācijas pienākums, kā tas noteikts 21. panta 4. punktā; • ja 22. pants tiktu interpretēts kā tiesības iebilst, 22. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētajam izņēmumam nebūtu jēgas. Izņēmums nosaka, ka automatizēta lēmumu pieņemšana vēl var tikt veikta, ja datu subjekts ir devis nepārprotamu piekrišanu (skatīt turpmāk). Tas radītu pretrunu, jo datu subjekts nevar iebilst un piekrist vienai un tai pašai apstrādei; • iebildums nozīmētu, ka ir jābūt cilvēka līdzdalībai. 22. panta 2. punkta a) un c) apakšpunktā minētie izņēmumi prevalē pār 22. panta 1. punkta galveno noteikumu, bet tikai tiktāl, ciktāl datu subjektam ir pieejama cilvēka līdzdalība, kā noteikts 22. panta 3. punktā. Tā kā datu subjekts (iebilstot) jau ir pieprasījis cilvēka līdzdalību, 22. panta 2. punkta a) un c) apakšpunkts tiek automātiski apiets jebkurā situācijā, tādējādi padarot tos bezjēdzīgus. <p>71. apsvēruma: “(..) Šāda apstrāde ietver “profilēšanu”, kas izpaužas kā jebkura veida automatizēta personas datu apstrāde, kurā izvērtē ar fizisku personu saistītus personiskus aspektus, jo īpaši, lai analizētu vai prognozētu aspektus saistībā ar datu subjekta sniegumu darbā, ekonomisko situāciju, veselību, personīgām vēlmēm vai interesēm, uzticamību vai uzvedību, atrašanās vietu</p>
--	--	--

		vai pārvietošanos (..)” “Šāds pasākums nebūtu jāattiecina uz bērnu.”
22. panta 2. punkta a)-c) apakšpunkts	71. apsvērums	22. panta 2. punkts atceļ apstrādes aizliegumu, pamatojoties uz a) liguma izpildi vai noslēgšanu; b) Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem vai c) nepārprotamu piekrišanu. 71. apsvērumā sniegts sīkāks konteksts 22. panta 2. punkta b) apakšpunktam , nosakot, ka 22. panta 1. punktā aprakstītā apstrāde: “būtu jāatļauj, ja tā ir nepārprotami atļauta saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kuri ir piemērojami pārzinim, tostarp krāpšanas nodokļu jomā un nodokļu nemaksāšanas uzraudzībai un novēršanai, ko veic saskaņā ar Savienības iestāžu vai valsts uzraudzības iestāžu noteikumiem, standartiem un ieteikumiem, un lai nodrošinātu pārziņa sniegtā pakalpojuma drošību un uzticamību (..)”
22. panta 3. punkts	71. apsvērums	22. panta 3. punktā un 71. apsvērumā arī precizēts, ka pat 22. panta 2. punkta a) un c) apakšpunktā minētajos gadījumos apstrādei būtu jāpiemēro atbilstoši aizsardzības pasākumi. 71. apsvērums: “kurām būtu jāaptver konkrētas informācijas sniegšana datu subjektam un tiesības panākt cilvēka līdzdalību, tiesības paust savu viedokli, saņemt paskaidrojumu par lēmumu, kas pieņemts pēc šādas izvērtēšanas, un apstrīdēt lēmumu. Šāds pasākums nebūtu jāattiecina uz bērnu.”
23. pants	73. apsvērums	73. apsvērums: “Ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem var piemērot ierobežojumus attiecībā uz konkrētiem principiem un (..) tiesībām iebilst, lēmumiem, kas pamatojas uz profilēšanu (..), ciktāl tas demokrātiskā sabiedrībā ir nepieciešami un samērīgi”, lai aizsargātu konkrētas sabiedrības interešu mērķus.
35. panta 3. punkta a) apakšpunkts	91. apsvērums	Prasība veikt DAIN.
47. panta 2. punkta e) apakšpunkts		Saistošajos uzņēmuma noteikumos, kas minēti 47. panta 1. punktā , norāda vismaz “(..) tiesības nebūt tādu lēmumu subjektam, kuru pamatā ir vienīgi automatizēta apstrāde, tostarp profilēšana, saskaņā ar 22. pantu (..)”

3. PIELIKUMS — Papildu literatūra

Šajās pamatnostādnēs ir ņemti vērā šādi materiāli:

- [DG29 Konsultatīvais dokuments par būtiskiem definīcijas elementiem un noteikumu par profilēšanu ES Vispārīgajā datu aizsardzības regulā, pieņemts 2013. gada 13. maijā;](#)
- [DG29 Atzinums 2/2010 par uzvedības reklāmu tiešsaistē, WP171;](#)

- [DG29 Atzinums 03/2013 par nolūka ierobežojumu, WP 203;](#)
- [DG29 Atzinums 06/2014 par datu pārziņa leģitīmo interešu jēdzienu saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 7. pantu, WP217](#)
- [DG29 Paziņojums par uz risku balstītas pieejas nozīmi datu aizsardzības tiesiskajā regulējumā, WP218;](#)
- [DG29 Atzinums 8/2014 par neseno attīstību lietu interneta jomā, WP223;](#)
- [DG29 Pamatnostādnes par datu aizsardzības speciālistiem \(DAS\), WP243;](#)
- [DG29 Pamatnostādnes par pārziņa vai apstrādātāja galvenās uzraudzības iestādes identificēšanu, WP244;](#)
- [DG29 Pamatnostādnes par piekrišanu, WP259](#)
- [DG29 Pārredzamības pamatnostādnes, WP260](#)
- [Eiropas Padome. Ieteikums CM/Rec\(2010\)13 par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi profilēšanas kontekstā;](#)
- [Eiropas Padome. Pamatnostādnes personu aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi Lielo datu pasaulē, 01/2017](#)
- [Informācijas komisāra birojs — Lielie dati, mākslīgais intelekts, mašīnmācīšanās un datu aizsardzība, versija 2.0, 03/2017.](#)
- [Austrālijas komisāra birojs — apspriedes projekts: Lielo datu un Austrālijas Privātuma principu celvedis, 05/2016](#)
- [Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja \(EDAU\) Atzinums 7/2015 — Kā risināt ar lielajiem datiem saistītās problēmas, 2015. gada 19. novembris](#)
- [Datatilsynet — Lielie dati — ar privātuma principiem saistītie izaicinājumi. 09/2013](#)
- [Eiropas Padome. Konvencija par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi — Skaidrojošā ziņojuma projekts modernizētajai Eiropas Padomes Konvencijas Nr. 108 versijai, 2016. gada augusts](#)
- [Datatilsynet – The Great Data Race – How commercial utilisation of personal data challenges privacy. Ziņojums, 2015. gada novembris.](#)
- [Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs – Pasākumu, kas ierobežo pamattiesības uz personas datu aizsardzību, nepieciešamības novērtējums. Metodiskais līdzeklis](#)
- [Eiropas uzraudzības iestāžu apvienotā komiteja. Apvienotās komitejas apspriedes dokuments par lielo datu izmantojumu finanšu institūcijās, 2016-86 \[https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/jc-2016-86_discussion_paper_big_data.pdf\]\(https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/jc-2016-86_discussion_paper_big_data.pdf\).](#)
- [Commission de la protection de la vie privée. Big Data Rapport <https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/Big%20Data%20voor%20MindMap%2022-02-17%20fr.pdf>.](#)
- [Amerikas Savienoto Valstu Senāts, Komercijas, zinātnes un transporta komiteja. Pārskats par datu starpnieku nozari: Patērētāju datu apkopošana, izmantošana un pārdošana tirgvedības nolūkos, dienesta ziņojums priekšsēdētājam Rokefeleram, 2013. gada 18. decembris. <https://www.commerce.senate.gov/public/cache/files/0d2b3642-6221-4888-a631-08f2f255b577/AE5D72CBE7F44F5BFC846BECE22C875B.12.18.13-senate-commerce-committee-report-on-data-broker-industry.pdf>](#)
- [Lilian Edwards & Michael Veale. Algoritma vergs? Kādēļ "tiesības saņemt paskaidrojumu", iespējams, nav tas tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kuru meklējat. Pētījums, publicēts 2017. gada 24. maijā \[https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2972855\]\(https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2972855\)](#)
- [NYTimes.com. Ņujorkas pilsētas sniegto pakalpojumu pamatā izmantotie algoritmi. <https://mobile.nytimes.com/2017/08/24/nyregion/showing-the-algorithms-behind-new-york-city-services.html?referer=https://t.co/6uUVVjOIXx?amp=1>. Pieklūts 2017. gada 24. augustā.](#)
- [Eiropas Padome. Ministru komitejas Ieteikums CM/REC\(2018\)x dalībvalstīm saistībā ar Pamatnostādnēm bērnu tiesību veicināšanai, aizsardzībai un izpildei digitālajā vidē \(pārskatīts projekts, 2017. gada 25. jūlijs\). <https://www.coe.int/en/web/children/-/call-for->](#)

[consultation-guidelines-for-member-states-to-promote-protect-and-fulfil-children-s-rights-in-the-digital-environment?inheritRedirect=true&redirect=%2Fen%2Fweb%2Fchildren](#) .

Pieklūts 2017. gada 31. augustā.

- *Unicef*. Privātums, personas datu aizsardzība un tiesības uz reputāciju. Diskusiju dokumentu sērija: Bērnu tiesības un uzņēmējdarbība digitālajā pasaulē. https://www.unicef.org/csr/files/UNICEF_CRB_Digital_World_Series_PRIVACY.pdf. Pieklūts 2017. gada 31. augustā.
- Lordu palāta. Uzaugot ar internetu. *Select Committee on Communications, 2nd Report of Sessions 2016 – 17*. <https://publications.parliament.uk/pa/ld201617/ldselect/ldcomuni/130/13002.htm>. Pieklūts 2017. gada 31. augustā.
- *Sandra Wachter, Brent Mittelstadt un Luciano Floridi*. Kāpēc Vispārīgajā datu aizsardzības regulā nav paredzētas tiesību saņemšanas paskaidrojumu par automatizētu lēmumu pieņemšanu, 2016. gada 28. decembris. https://www.turing.ac.uk/research_projects/data-ethics-group-deg/ . Pieklūts 2017. gada 13. decembrī.
- *Sandra Wachter, Brent Mittelstadt un Chris Russell*. Hipotētiski paskaidrojumi, neatverot melno kasti: automatizēti lēmumi un VDAR, 2017. gada 6. oktobris https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3063289. Pieklūts 2017. gada 13. decembrī.
- Austrālijas valdība. Labākas prakses rokasgrāmata, automatizēta palīdzība administratīvu lēmumu pieņemšanā. Sešu soļu metodika, kā arī kontrolosarakstu punktu kopsavilkums, 2007. gada 7. februāris. <https://www.oaic.gov.au/images/documents/migrated/migrated/betterpracticeguide.pdf>. Pieklūts 2018. gada 9. janvārī